

แผนพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญและโดดเด่นของจังหวัดเลย

สินค้า “สับปะรด”

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2570

คำนำ

สับปะรดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทยประมาณ 23,000 – 25,000 ล้านบาท/ปี ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่ครองความเป็นผู้ผลิตและส่งออกสับปะรดและผลิตภัณฑ์เป็นอันดับหนึ่งของโลก โดยจังหวัดเลยมีพื้นที่การปลูกสับปะรด จำนวน 18,614.75 ไร่ มีผลผลิตสับปะรดไม่น้อยกว่า 50,000 ตัน/ปี ทั้งบริโภคผลสดและส่งเข้าโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัด ไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาท/ปี สถานการณ์การผลิตสับปะรดในจังหวัดเลย โดยจังหวัดเลยมีพื้นที่ในผลิตสับปะรดที่สำคัญในพื้นที่ 4 อำเภอ คือ อำเภอนาแห้ว อำเภอเมือง อำเภอด่านซ้าย และอำเภอภูเรือ สายพันธุ์ที่เกษตรกรปลูกได้แก่พันธุ์ปัตตาเวีย ในการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเลยยังพบปัญหาหลายด้าน เช่น ผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อไวรัส ขาดแคลนหน่อพันธุ์คุณภาพ สภาพอากาศมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ภาวะโลกร้อน ทำให้ผลผลิตตกต่ำและอีกปัจจัยที่สำคัญเกษตรกรยังไม่มีความรู้การผลิตให้ได้มาตรฐาน การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม จึงมีความจำเป็นต้องให้มีการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรด้านเทคโนโลยี การส่งเสริมพัฒนาการผลิตการแปรรูปและการตลาดเพื่อพัฒนาการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้น จึงได้จัดทำแผนพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญและโดดเด่นของจังหวัดเลย “สับปะรด” เพื่อเป็นการสร้างอาชีพสร้างรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้มั่นคงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จังหวัดเลย โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด และคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (อ.พ.ก.) ได้พิจารณากำหนดให้ สับปะรด เป็นสินค้าที่มีความสำคัญและโดดเด่นของจังหวัดเลย โดยให้มีการวิเคราะห์และจัดทำแนวทางการพัฒนา และบูรณาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสินค้าสับปะรดเพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาและประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้อัตลักษณ์สับปะรดของจังหวัดเลย ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง รวมทั้งส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร การสร้างการรับรู้และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสับปะรดในพื้นที่และการทำเกษตรกรรม อย่างยั่งยืนในจังหวัดเลย

กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย

สารบัญ

หน้า

บทนำ

1

1. สถานการณ์การผลิตและการตลาดของสับปะรดโลกและไทย ปี 2566 1
2. แนวโน้มสถานการณ์การผลิตและการตลาดของโลกและไทย ปี 2567 4 - 12
3. นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 12 - 19
4. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเลย 19 - 29
5. ข้อมูลเพื่อการพัฒนา 30 - 33
6. ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย 33 - 37
7. สถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรดจังหวัดเลย 37 - 39
8. การปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย 40 - 42
9. การวิเคราะห์สถานการณ์สับปะรดจังหวัดเลย 42 - 43

เป้าหมายการพัฒนา “สับปะรดคุณภาพ มีอัตลักษณ์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเลย”

44 - 47

ภาคผนวก

48 - 53

สรุปตารางแผนงาน/โครงการ และงบประมาณ ที่สอดคล้องกับประเด็น
ยุทธศาสตร์ ตามแผนพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญและโดดเด่นของจังหวัดเลย
“สินค้าสับปะรด” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2570

แผนพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญและโดดเด่นของจังหวัดเลย

สินค้า “สับปะรด”

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2570

บทนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นชอบแผนพัฒนาด้านสับปะรด พ.ศ. 2566 – 2570 โดยแผนดังกล่าวได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ศูนย์กลางระดับโลกในการผลิต แปรรูป และสร้างคุณค่า มูลค่าทางเศรษฐกิจจากสับปะรดอย่างยั่งยืน” มี 4 เป้าหมาย ได้แก่ 1) พื้นที่ปลูกที่ได้รับการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจากนโยบายภาครัฐ โดยระบบน้ำ GAP และปรับพื้นที่ตาม Agri-map เพิ่มขึ้นร้อยละ 48 ต่อปี จนถึงปี 2570 2) ผลผลิตภาพการผลิต (Productivity) ในอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี 3) มูลค่าการส่งออกสับปะรดและผลิตภัณฑ์สับปะรดเพิ่มขึ้นเป็น 25,530 ล้านบาท ในปี 2570 และ 4) รายได้ ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด เพิ่มขึ้นเป็น 422,070 บาท/ปี ในปี 2570 ขณะที่จะประเด็นการพัฒนา มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และการบริหารจัดการระบบนิเวศสับปะรดที่มีคุณภาพทันสมัย และมาตรฐานการจัดการที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสับปะรดไทยด้วยองค์ความรู้ วิชาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ปรับระบบการบริหารจัดการดิน น้ำ และการจัดการตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) 2) การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและเทคโนโลยีการแปรรูปในภาคอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง แข่งขันได้โดยมุ่งเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารเชิงนวัตกรรม เช่น อาหารเพื่อสุขภาพจากผลผลิตสับปะรด โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรม (Productivity) และ 3) การเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศในการเป็นผู้นำการส่งออกสับปะรดคุณภาพระดับโลก โดยมุ่งเน้นส่งเสริมด้านการตลาดต่างประเทศ และส่งเสริมด้านการตลาดภายในประเทศ ผ่านกลไกความร่วมมือของภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. สถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรดของโลกและไทย ปี 2566

1.1 สถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรดของโลก ปี 2566

1.1.1 การผลิต

ปี 2562 - 2566 ผลผลิตมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 0.06 ต่อปี ลดลงจาก 28.17 ล้านตัน ในปี 2562 เหลือ 27.33 ล้านตัน ในปี 2566 โดยในปี 2566 ผลผลิตลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 5.60 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Climate Change) ได้รับผลกระทบจากเอลนีโญ ทำให้ผลผลิตสับปะรดภาพรวมปรับตัวลดลง ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญได้แก่ คอสตาริกา ฟิลิปปินส์ บราซิล จีน อินโดนีเซีย และไทย ซึ่งมีสัดส่วน การผลิตร้อยละ 49.18 ของปริมาณผลผลิตโลก

1.1.2 การตลาด

1) การส่งออก

(1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2562 - 2566 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.62 และ ร้อยละ 5.43 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2566 ปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 10.11 และ ร้อยละ 17.77 ตามลำดับ

ประเทศที่มีมูลค่าส่งออกมากที่สุด คือ ไทย ปริมาณ 0.32 ล้านตัน มูลค่า 346.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย ปริมาณ 0.21 ล้านตัน มูลค่า 224.94 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และฟิลิปปินส์ ปริมาณ 0.26 ล้านตัน มูลค่า 223.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ โดยทั้ง 3 ประเทศมีสัดส่วน การส่งออกรวมร้อยละ 81.42 ของปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋องโลก

(2) น้ำสับปะรด ปี 2562 - 2566 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.90 และ ร้อยละ 13.64 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2566 ปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 9.77 และ ร้อยละ 10.40 ตามลำดับ ประเทศที่มีมูลค่าส่งออกมากที่สุด คือ คอสตาริกา ปริมาณ 0.17 ล้านตัน มูลค่า 190.13 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เนเธอร์แลนด์ ปริมาณ 0.10 ล้านตัน มูลค่า 140.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และฟิลิปปินส์ ปริมาณ 0.25 ล้านตัน มูลค่า 135.84 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ โดยทั้ง 3 ประเทศมีสัดส่วน การส่งออกรวมร้อยละ 65.61 ของปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดโลก

2) การนำเข้า

(1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2562 - 2566 ปริมาณมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.59 ร้อยละ 10.88 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2566 ปริมาณและมูลค่านำเข้าลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 2.51 และ ร้อยละ 8.47 ตามลำดับ ประเทศที่มีมูลค่านำเข้ามากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา ปริมาณ 0.32 ล้านตัน มูลค่า 486.44 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เยอรมนี ปริมาณ 0.08 ล้านตัน มูลค่า 112.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และสเปน ปริมาณ 0.04 ล้านตัน มูลค่า 68.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ โดยทั้ง 3 ประเทศมีสัดส่วนการนำเข้ารวมร้อยละ 50.36 ของปริมาณการนำเข้าสับปะรดกระป๋องโลก

(2) น้ำสับปะรด ปี 2562 - 2566 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.80 และ ร้อยละ 15.93 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2566 ปริมาณและมูลค่านำเข้าลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 6.45 และ ร้อยละ 6.71 ตามลำดับ ประเทศที่มีมูลค่านำเข้ามากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา ปริมาณ 0.21 ล้านตัน มูลค่า 141.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เนเธอร์แลนด์ ปริมาณ 0.10 ล้านตัน มูลค่า 136.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ สเปน ปริมาณ 0.05 ล้านตัน มูลค่า 63.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ โดยทั้ง 3 ประเทศมีสัดส่วน การนำเข้ารวมร้อยละ 53.06 ของปริมาณนำเข้าน้ำสับปะรดโลก

3) ราคา

(1) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2562 - 2566 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.73 ต่อปี โดยปี 2566 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 8.37 ประเทศเนเธอร์แลนด์ราคาส่งออกสูงที่สุดตันละ 2,403 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เคนยา ตันละ 1,750 ดอลลาร์สหรัฐฯ และเวียดนาม ตันละ 1,168 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด ปี 2562 - 2566 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.40 ต่อปี โดยปี 2566 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 0.94 ประเทศไทยราคาส่งออกสูงที่สุดตันละ 2,073 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย ตันละ 1,664 ดอลลาร์สหรัฐฯ และเนเธอร์แลนด์ ตันละ 1,348 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

(2) ราคานำเข้า

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2562 - 2566 ราคานำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.23 ต่อปี โดยปี 2566 ราคานำเข้าสับปะรดกระป๋องลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 6.11 ประเทศฝรั่งเศสราคานำเข้าสูงที่สุดตันละ 1,733 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ สเปน ตันละ 1,659 ดอลลาร์สหรัฐฯ และเนเธอร์แลนด์ ตันละ 1,563 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด ปี 2562 - 2566 ราคาหน้าเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.78 ต่อปี โดยปี 2566 ราคาหน้าเข้า น้ำสับปะรดลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 0.39 ประเทศสเปนราคาหน้าเข้าสูงที่สุดตันละ 1,385 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา รองลงมาได้แก่ เนเธอร์แลนด์ ตันละ 1,317 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ตันละ 1,276 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

1.2 สถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรดของไทย ปี 2566

1.2.1 การผลิต

ปี 2562 - 2566 เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียมีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 6.29 ร้อยละ 6.40 และร้อยละ 0.12 ต่อปี ตามลำดับจากเนื้อที่เก็บเกี่ยว 485,399 ไร่ ผลผลิต 1.83 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 3,760 กิโลกรัม ในปี 2562 ลดลงเหลือเนื้อที่เก็บเกี่ยว 351,841 ไร่ ผลผลิต 1.30 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 3,690 กิโลกรัม ในปี 2566 เนื่องจากเกษตรกรลดเนื้อที่ปลูกจากปริมาณผลผลิต เกินความต้องการของตลาด ประกอบกับในปี 2565 เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เช่น ปุ๋ยและสารเคมีที่ปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงการขาดแคลนแรงงาน ทำให้เกษตรกรลดพื้นที่ปลูกใหม่ ส่งผลให้ผลผลิตมีปริมาณลดลง อีกทั้งเกษตรกรขาดแรงจูงใจในการบำรุงรักษา ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตต่อไร่ลดลง

สำหรับ ปี 2566 เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต และผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงโดยเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 21.28 ร้อยละ 23.98 และร้อยละ 3.78 ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น เช่น ยางพารา ทุเรียน มะพร้าว และมันสำปะหลังโรงงาน ประกอบกับหลายพื้นที่ประสบกับภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยแล้ง มีปริมาณฝนน้อย ทำให้ต้นสับปะรดไม่สมบูรณ์ผลมีขนาดเล็กจึงส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตต่อไร่ลดลง

1.2.2 การตลาด

1) การบริโภค

ผลผลิตสับปะรด (พันธุ์ปัตตาเวีย) ประมาณร้อยละ 20 - 30 ของผลผลิตทั้งหมด ใช้เพื่อบริโภคภายในประเทศ และผลผลิตประมาณร้อยละ 70 - 80 ของผลผลิตทั้งหมดจะเข้าสู่โรงงานเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อส่งออกไปต่างประเทศ

2) การส่งออก

ปี 2562 - 2566 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 0.45 ขณะที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.95 ต่อปี จากปริมาณ 0.52 ล้านตัน ในปี 2562 ลดลงเหลือ 0.42 ล้านตัน ในปี 2566 ขณะที่มูลค่า 15,661 ล้านบาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็น 18,309 ล้านบาท ในปี 2566 ตามลำดับ โดยผลิตภัณฑ์สำคัญ ได้แก่

(1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2562 - 2566 ปริมาณการส่งออกลดลงร้อยละ 1.13 ขณะที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.26 ต่อปี จากปริมาณ 0.39 ล้านตัน ในปี 2562 ลดลงเหลือ 0.32 ล้านตัน ในปี 2566 ขณะที่มูลค่า 10,460 ล้านบาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็น 12,121 ล้านบาท ในปี 2566 โดยปี 2566 ปริมาณและมูลค่าการส่งออก ลดลง จาก 0.39 ล้านตัน มูลค่า 16,214 ล้านบาท ของปี 2565 ร้อยละ 19.54 และร้อยละ 25.24 ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณสับปะรดออกสู่ตลาดน้อยและผลมีขนาดเล็ก และคุณภาพไม่เป็นไปตามความต้องการ ของตลาด ทำให้ปริมาณไม่เพียงพอต่อการนำไปแปรรูปบรรจุเป็นสับปะรดกระป๋อง ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจ ของประเทศคู่ค้าหดตัว เช่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป เป็นต้น จึงทำให้ชะลอคำสั่งซื้อ

(2) น้ำสับปะรด ปี 2562 - 2566 ปริมาณการส่งออกลดลงร้อยละ 10.08 ขณะที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.82 ต่อปี จากปริมาณ 0.09 ล้านตัน ในปี 2562 ลดลงเหลือ 0.04 ล้านตัน ในปี 2566 ขณะที่มูลค่า 2,861 ล้านบาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็น 2,934 ล้านบาท ในปี 2566 โดยปี 2566 ปริมาณและมูลค่า การส่งออกลดลงจาก 0.06 ล้านตัน มูลค่า 4,468 ล้านบาท ของปี 2565 ร้อยละ 37.45 และร้อยละ 34.33 ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณสับปะรดออกสู่ตลาดน้อยและผลมีขนาดเล็ก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

3) ราคา

(1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

- สับปะรดปัตตาเวียโรงงาน ปี 2562 - 2566 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.05 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 5.91 บาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 7.95 บาท ในปี 2566 โดยปี 2566 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 6.55 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 21.37 เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดน้อยจึงไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

- สับปะรดปัตตาเวียบริโภคนสด ปี 2562 - 2566 ราคาสับปะรดบริโภคสดที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.09 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 7.95 บาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 11.42 บาท ในปี 2566 โดยปี 2566 ราคาสับปะรดบริโภคที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 10.07 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 13.41 เนื่องจากภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการบริโภคผลสด ทำให้ความต้องการบริโภคในประเทศเพิ่มขึ้น

(2) ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2562 - 2566 ราคาขายส่งสับปะรดบริโภคสด (ศรีราชา เบอร์ 1) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.35 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 18.32 บาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 25.12 บาท ในปี 2566 โดยปี 2566 ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 20.19 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 24.42

(3) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2562 - 2566 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.49 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 26.84 บาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 38.30 บาท ในปี 2566 โดยปี 2566 ราคาลดลงจากกิโลกรัมละ 41.22 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 7.08

- น้ำสับปะรด ปี 2562 - 2566 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.02 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 33.50 บาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 72.54 บาท ในปี 2566 โดยปี 2566 ราคาเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 69.10 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 4.98

2. แนวโน้มสถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรดของโลกและไทย ปี 2567

2.1 แนวโน้มสถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรดของโลก ปี 2567

2.1.1 การผลิต

คาดว่า ผลผลิตสับปะรดของโลกในภาพรวมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากสภาพอากาศจะเอื้ออำนวยต่อการผลิต ประกอบกับต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี มีแนวโน้มปรับตัวลดลงจาก 1 - 2 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามยังคงต้องเฝ้าระวังกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งอาจกระทบต่อการผลิตสับปะรดของโลก

2.1.2 การตลาด

คาดว่า ปริมาณการส่งออกและนำเข้าผลิตภัณฑ์สับปะรดของโลกในภาพรวม จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับความต้องการของตลาดโลกที่มีอยู่ต่อเนื่อง รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า เช่น สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปที่ฟื้นตัว แม้ว่าจะเผชิญกับสถานการณ์เงินเฟ้อที่สูงขึ้น

2.1.3 ราคา

คาดว่า ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากผลผลิตโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และสภาวะการแข่งขันของผู้ส่งออกสำคัญในตลาดโลกที่มีการบริหารจัดการ เพื่อให้มีต้นทุนการผลิตและการตลาดต่ำที่สุด และสามารถเสนอขายในราคาที่ต่ำกว่าคู่แข่ง

2.2 แนวโน้มสถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรดของไทย ปี 2567

2.2.1 การผลิต

คาดว่า ปี 2567 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 381,263 ไร่ ผลผลิตรวม 1.41 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,697 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 8.36 ร้อยละ 8.46 และร้อยละ 0.19 ตามลำดับ เนื่องจากเนื้อที่เพาะปลูกใหม่บางส่วนในช่วงปลายปี 2565 ที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวได้ในปี 2566 ไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ จากที่กระทบแล้งปริมาณน้ำฝนน้อยและอุณหภูมิสูงขึ้น ทำให้ต้นสับปะรดไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถบังคับการออกดอกเพื่อที่จะ ให้เก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงปลายปี 2566 แต่คาดว่าจะสามารถเก็บเกี่ยวได้ในช่วงต้นปี 2567 ส่งผลให้ภาพรวม เนื้อที่เก็บเกี่ยวในปี 2567 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา สำหรับผลผลิตต่อไร่ ปี 2557 คาดว่าเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว เนื่องจาก ราคาปุ๋ยเคมีที่มีแนวโน้มปรับตัวลดลง และราคาสับปะรดยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี จึงจูงใจให้เกษตรกรดูแลเอาใจใส่มากขึ้นกว่าในปีที่ผ่านมา

2.2.2 การตลาด

1) ราคา

(1) ราคาที่เกษตรกรขายได้ คาดว่า มีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากปริมาณผลผลิตที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อีกทั้งโรงงานแปรรูปจะต้องบริหารจัดการและปรับแผนการผลิต เพื่อให้มีต้นทุนที่เหมาะสมกับราคาตลาดและการส่งออกผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

(2) ราคาส่งออก คาดว่า ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดของไทย มีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากปริมาณผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2) การส่งออก

คาดว่า การส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้มีปริมาณสับปะรดเข้าสู่โรงงานแปรรูปได้มากขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

1) สภาพอากาศ เนื่องจากการปลูกสับปะรดต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติและสภาพอากาศที่หนาวเย็น แต่หากยังคงประสบกับภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อนเหมือนปีที่ผ่านมา อาจทำให้สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยและปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการผลิต ทำให้ต้นไม่สมบูรณ์

2) โรคเหี่ยวในสับปะรด เกิดจากเชื้อไวรัส โดยมีเพลี้ยแบ่งเป็นพาหะ ส่งผลให้ผลผลิตสับปะรดไม่เจริญเติบโตและมีขนาดเล็ก ไม่สามารถนำไปแปรรูปได้ เกษตรกรต้องเฝ้าระวังเนื่องจากความรุนแรงของโรคขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ โดยจะรุนแรงมากขึ้นถ้ามีสภาพอากาศร้อน

3) ต้นทุนการผลิต แม้ว่าราคาปุ๋ยและสารเคมีปรับตัวลดลง แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์สูง ประกอบกับราคามันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดีและมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่น้อยกว่าการผลิตสับปะรด ทำให้เกษตรกรบางส่วนปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกมันสำปะหลัง หรือพืชชนิดอื่นที่ต้นทุนการผลิตน้อยและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า จึงอาจส่งผลให้เนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตสับปะรดลดลง

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออก

1) ผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ประกอบกับภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งเป็นปัจจัยที่กระทบต่อความต้องการสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรดในประเทศและตลาดโลก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรปที่เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย หากสภาวะเศรษฐกิจหดตัวจะทำให้ความต้องการลดลง อาจส่งผลให้ประเทศคู่ค้าชะลอการสั่งซื้อ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพรวมในการส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด

2) การปรับตัวของราคาบรรจุภัณฑ์ (เหล็ก) และค่าระวางเรือที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและค่าโลจิสติกส์ในภาคอุตสาหกรรมสับปะรดไทยปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันสับปะรดของไทยในตลาดโลก

3) ปริมาณผลผลิตสับปะรดโลกและราคาสินค้าของประเทศผู้ผลิตสำคัญ คาดว่าปี 2567 สภาพอากาศจะเอื้ออำนวยต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตสับปะรดโลก โดยผู้ผลิตและส่งออกสำคัญ คือ ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย ซึ่งมีการผลิตโดยบริษัทขนาดใหญ่ มีเครือข่ายการค้าในหลายประเทศ รวมทั้งการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรทั่วไป (Generalized system of Preferences: GSP) ทำให้มีต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดต่ำ และสามารถเสนอราคาจำหน่ายสินค้าในตลาดโลกต่ำกว่าสินค้าจากประเทศไทย จึงทำให้มีความได้เปรียบทางการค้ามากกว่าไทย

4) แนวโน้มการบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ ทำให้ความต้องการสับปะรดสดและน้ำผลไม้แบบคั้นสดในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ความต้องการผลิตภัณฑ์สับปะรดแปรรูปและน้ำสับปะรดของไทยชะลอตัวลง

5) ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน คาดว่า การอ่อนค่าของเงินบาทจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวและความไม่แน่นอนของนโยบายทางการเงินของไทย แต่ถือเป็นปัจจัยบวกที่ส่งผลให้ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดของไทยได้ประโยชน์จากมูลค่าเงินบาทที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 ผลผลิตสับปะรดของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ปี 2562 - 2566

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2562	2563	2564	2565 ^{1/}	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
คอสตาริกา	3.33	2.65	2.94	3.10	3.00	-0.49
ฟิลิปปินส์	2.75	2.70	2.86	2.69	2.69	-0.46
อินโดนีเซีย	2.20	2.45	2.89	2.78	2.45	3.51
บราซิล	2.42	2.46	2.32	2.25	2.17	-2.98
จีน	2.16	1.85	1.90	1.85	1.83	-3.26
ไทย ^{2/}	1.83	1.68	1.75	1.71	1.30	-6.40
อื่น ๆ	13.49	13.61	13.95	14.56	13.89	1.26
รวม	28.17	27.39	28.60	28.95	27.33	-0.06

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

^{2/} ข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: Food and Agricultural Organization of The United Nations (FAO), October 2023

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2562 - 2566

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2562		2563		2564		2565 ^{1/}		2566 ^{1/}		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	0.39	337.02	0.29	345.24	0.37	446.52	0.39	463.80	0.32	346.32	-1.12	3.56
อินโดนีเซีย	0.19	162.16	0.19	232.32	0.23	285.11	0.22	275.47	0.21	224.94	4.28	8.60
ฟิลิปปินส์	0.23	181.94	0.27	235.25	0.32	305.65	0.27	250.83	0.26	223.01	2.76	4.83
เบเนอรุแลนซ์	0.03	37.84	0.02	46.53	0.02	52.79	0.02	42.99	0.02	41.94	-8.88	1.27
เคนย่า	0.04	58.76	0.05	72.91	0.03	48.90	0.03	42.36	0.02	42.28	-16.09	-11.32
เวียดนาม	0.01	14.32	0.02	29.31	0.04	49.69	0.03	42.02	0.03	33.74	29.84	23.05
อื่น ๆ	0.08	99.90	0.08	115.46	0.09	149.41	0.10	173.15	0.11	149.04	8.73	12.81
รวม	0.97	891.93	0.91	1,077.00	1.09	1,338.08	1.07	1,290.61	0.96	1,061.27	1.62	5.43

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2023

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2562 - 2566

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2562		2563		2564		2565 ^{1/}		2566 ^{1/}		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
คอสตาริกา	0.18	94.24	0.19	117.04	0.20	160.44	0.17	196.01	0.17	190.13	-1.06	21.16
เบเนอรุแลนซ์	0.09	86.43	0.10	106.12	0.11	142.40	0.11	176.61	0.10	140.67	3.14	15.99
ฟิลิปปินส์	0.15	100.92	0.18	119.56	0.25	173.43	0.28	176.02	0.25	135.84	16.02	10.31
ไทย	0.09	92.23	0.04	64.47	0.06	95.48	0.06	127.37	0.04	83.83	-10.06	5.02
อินโดนีเซีย	0.03	28.83	0.02	38.00	0.03	46.76	0.03	52.96	0.03	43.14	0.66	12.05
สเปน	0.01	9.29	0.02	16.65	0.02	21.14	0.02	28.35	0.02	17.89	15.85	20.24
อื่น ๆ	0.21	176.22	0.22	208.79	0.27	266.46	0.22	255.14	0.19	295.71	-1.81	13.15
รวม	0.74	588.15	0.76	670.64	0.93	907.42	0.88	1,012.46	0.80	907.20	2.90	13.64

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2023

**ตารางที่ 4 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับประรดกระป๋องของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ
ปี 2562 - 2566**

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2562		2563		2564		2565 ^{1/}		2566 ^{1/}		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สหรัฐอเมริกา	0.29	309.90	0.25	333.54	0.29	455.60	0.33	525.77	0.32	486.44	4.24	14.53
เยอรมนี	0.07	65.67	0.07	93.44	0.07	107.26	0.08	121.18	0.08	112.08	1.74	14.21
สเปน	0.04	50.98	0.04	56.99	0.04	80.01	0.04	74.61	0.04	68.18	0.33	8.88
เนเธอร์แลนด์	0.04	37.47	0.03	40.66	0.03	50.50	0.03	56.61	0.03	51.20	-0.71	10.03
ฝรั่งเศส	0.02	31.66	0.03	39.53	0.03	45.36	0.03	48.46	0.03	44.18	6.41	9.09
ญี่ปุ่น	0.03	35.63	0.02	39.38	0.02	49.32	0.03	44.81	0.03	41.32	-3.71	4.35
อื่น ๆ	0.39	457.47	0.35	509.57	0.38	618.00	0.36	668.14	0.34	605.79	-2.46	8.68
รวม	0.89	988.79	0.80	1,113.12	0.87	1,406.05	0.89	1,539.58	0.87	1,409.18	0.59	10.88

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2023

**ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับประรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ
ปี 2562 - 2566**

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2562		2563		2564		2565 ^{1/}		2566 ^{1/}		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สหรัฐอเมริกา	0.15	68.37	0.18	88.96	0.25	140.80	0.24	155.70	0.21	141.36	9.31	22.29
เนเธอร์แลนด์	0.09	69.69	0.11	97.63	0.10	113.12	0.11	146.33	0.10	136.91	3.69	19.19
สเปน	0.04	35.71	0.04	39.78	0.04	51.41	0.05	76.29	0.05	63.91	3.27	19.91
ฝรั่งเศส	0.05	44.82	0.05	49.67	0.05	62.62	0.05	67.73	0.05	61.64	0.36	9.94
สหราชอาณาจักร	0.02	19.69	0.03	26.60	0.02	29.47	0.04	49.92	0.03	45.04	19.14	25.67
เยอรมนี	0.05	34.05	0.05	37.91	0.04	44.85	0.04	44.60	0.04	42.79	-7.60	6.39
อื่น ๆ	0.21	221.41	0.21	259.96	0.21	296.63	0.20	363.02	0.19	351.28	-2.40	13.40
รวม	0.61	493.73	0.66	600.50	0.72	738.90	0.72	903.60	0.67	842.94	2.80	15.93

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2023

ตารางที่ 6 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋อง ของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2562 - 2566

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2562	2563	2564	2565 ^{1/}	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	1,459	2,121	2,574	2,248	2,403	11.14
เคนย่า	1,389	1,515	1,418	1,661	1,750	5.69
เวียดนาม	1,337	1,584	1,394	1,214	1,168	-5.23
ไทย	865	1,188	1,217	1,178	1,094	4.73
อินโดนีเซีย	863	1,251	1,242	1,229	1,067	4.14
ฟิลิปปินส์	805	881	963	921	869	2.01
เฉลี่ยโลก	927	1,179	1,223	1,203	1,102	3.73

 หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2023

ตารางที่ 7 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2562 - 2566

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2562	2563	2564	2565 ^{1/}	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไทย	1,080	1,537	1,709	1,974	2,073	16.81
อินโดนีเซีย	1,079	1,628	1,727	1,999	1,664	11.31
เนเธอร์แลนด์	917	1,100	1,303	1,647	1,348	12.46
คอซตาริกา	538	627	792	1,137	1,101	22.49
สเปน	1,067	991	1,148	1,420	1,066	3.66
ฟิลิปปินส์	690	671	699	635	551	-4.93
เฉลี่ยโลก	790	879	978	1,145	1,134	10.40

 หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2023

ตารางที่ 8 ราคานำเข้าสับประตกระป๋องของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2562 - 2566

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2562	2563	2564	2565 ^{1/}	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ฝรั่งเศส	1,394	1,657	1,910	1,884	1,733	5.80
สเปน	1,209	1,493	1,781	1,796	1,659	8.52
เนเธอร์แลนด์	1,021	1,411	1,533	1,682	1,563	10.82
สหรัฐอเมริกา	1,051	1,320	1,546	1,616	1,521	9.87
เยอรมนี	903	1,291	1,536	1,564	1,462	12.26
ญี่ปุ่น	1,114	1,355	1,470	1,469	1,366	5.00
เฉลี่ยโลก	1,108	1,397	1,607	1,727	1,622	10.23

 หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2023

ตารางที่ 9 ราคานำเข้าสับประตของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2562 - 2566

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2562	2563	2564	2565 ^{1/}	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สเปน	850	985	1,215	1,648	1,385	16.09
เนเธอร์แลนด์	785	923	1,118	1,333	1,317	15.06
สหราชอาณาจักร	1,255	818	1,372	1,337	1,276	5.39
เยอรมนี	728	822	1,039	1,189	1,208	14.81
ฝรั่งเศส	887	960	1,153	1,309	1,197	9.53
สหรัฐอเมริกา	446	492	561	645	681	11.84
เฉลี่ยโลก	807	904	1,028	1,255	1,250	12.78

 หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2023

ตารางที่ 10 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ สับปะรดของไทย ปี 2562 - 2567

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2562	485,399	1.83	3,760
2563	449,777	1.68	3,737
2564	459,394	1.75	3,811
2565	446,959	1.71	3,835
2566*	351,841	1.30	3,690
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-6.29	-6.40	-0.12
2567*	381,263	1.41	3,697

หมายเหตุ: * ประเมินการ (ณ พฤศจิกายน 2566)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ปริมาณ มูลค่าการส่งออกสับปะรดกระป๋อง น้ำสับปะรดและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของไทย ปี 2562 - 2566

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	สับปะรดกระป๋อง		น้ำสับปะรด		อื่น ๆ (กวน สด แห้ง แช่แข็ง)		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2562	0.39	10,460	0.09	2,861	0.04	2,339	0.52	15,661
2563	0.29	10,799	0.04	2,017	0.03	2,359	0.36	15,174
2564	0.37	14,293	0.06	3,048	0.03	2,647	0.46	19,988
2565	0.39	16,214	0.06	4,468	0.05	3,117	0.51	23,859
2566*	0.32	12,121	0.04	2,934	0.07	3,254	0.42	18,309
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.13	7.26	-10.08	8.82	17.76	10.05	-0.45	7.95

หมายเหตุ: * ประเมินการ (สับปะรดกระป๋อง รหัส 200820, น้ำสับปะรด รวมรหัส 200941 และ 200949) ณ ตุลาคม 2566

ที่มา: กรมศุลกากร รวบรวมโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12

ราคาที่ใช้เกษตรกรขายได้ ราคาจำหน่ายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออก
ปี 2562 - 2566

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่ใช้เกษตรกรขายได้ ^{1/}		ราคาขายส่ง ^{2/}	ราคาส่งออก ^{3/}	
	สับประรดโรงงาน	สับประรดบริโภคสด	สับประรดบริโภคสด	สับประรดกระป๋อง	น้ำสับประรด
2562	5.91	7.95	18.32	26.84	33.50
2563	10.68	13.92	22.55	37.16	48.10
2564	6.16	9.51	20.00	38.88	54.55
2565	6.55	10.07	20.19	41.22	69.10
2566*	7.95	11.42	25.12	38.30	72.54
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.05	4.09	5.35	8.49	21.02

หมายเหตุ: * ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2566)

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ^{2/} กรมการค้าภายใน (ศรียาเบอร์ 1), ^{3/} การคำนวณข้อมูลกรมศุลกากร

3. ทิศทางนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 ต่อยอดอดีต โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่

ประการที่ 2 ปรับปัจจุบัน เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต

ประการที่ 3 สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับปรุงแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

การเกษตรสร้างมูลค่า ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันมีแนวทางการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการและการท่องเที่ยว โดยให้ประเทศสามารถยกระดับการผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าให้สูงขึ้น ขณะที่มียุทธศาสตร์และบริการแห่งอนาคต

ที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต รวมทั้งรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก ในขณะเดียวกันจำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ทั้งในส่วน of โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลกและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคตโดยมีเป้าหมายคือ 1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และ 2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้ผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน และมีข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูง และขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษาฐานรายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูงทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่(3) ด้านการเกษตร มี 6 แผนย่อย

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่(3)ด้านการเกษตร มี 2 เป้าหมาย คือ 1) ผลผลิตภาคมวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น และ 2) ผลผลิตภาพของเกษตรเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย 6 แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

แผนย่อยที่ 1 เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและนวัตกรรม การขึ้นทะเบียนและคุ้มครองสิทธิให้กับสินค้าและผลิตภัณฑ์ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของสินค้าและผลิตภัณฑ์ และการสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมทั้งสร้างอัตลักษณ์หรือเรื่องราวแหล่งกำเนิด สร้างความแตกต่างและความโดดเด่น และสร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นทั้งในระดับประเทศและเพื่อการส่งออก อัตราผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร (เฉลี่ยร้อยละ) ร้อยละ ช่วงปี 11 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ) (ปี 61–65) ขยายตัวร้อยละ 3 (ปี 66–70) ขยายตัวร้อยละ 4 (ปี 71–75) ขยายตัวร้อยละ 5 (ปี 76–80) ขยายตัวร้อยละ 6

แผนย่อยที่ 2 เกษตรปลอดภัย พัฒนาคูณภาพมาตรฐานและระบบการรับรองความปลอดภัยในระดับต่างๆ รวมถึง การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงอาหารอย่างทั่วถึงและปลอดภัย สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของเกษตรปลอดภัย และส่งเสริมด้านการขยาย ตลาดบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย รวมทั้งสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ระดับอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ) (ปี 61–65) ขยายตัวร้อยละ 3 (ปี 66–70) ขยายตัวร้อยละ 3 (ปี 71–75) ขยายตัวร้อยละ 3 (ปี 76–80) ขยายตัวร้อยละ 3 ผลผลิตภาคเกษตรปลอดภัยของไทย

ได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพ และความปลอดภัยอาหาร (ปี 61–65) - (ปี 66–70) ดัชนีระดับดี (ปี 71–75) ดัชนีระดับดีมาก (ปี 76–80) ดัชนีระดับดีมาก

แผนย่อยที่ 3 เกษตรชีวภาพ สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพทางการเกษตรเพื่อนำไปสู่การผลิต และขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ และประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเพื่อการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายชีวภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ รวมถึงพัฒนาเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ต่อเนื่องและใช้ฐานการทำ เกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ รวมทั้งส่งเสริมการปลูก พืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมและส่งเสริม ให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตร มาใช้ประโยชน์ ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น อัตราการขยายตัวของมูลค่า สินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ) (ปี 61–65) ขยายตัวร้อยละ 3 (ปี 66–70) ขยายตัวร้อยละ 5 (ปี 71–75) ขยายตัว ร้อยละ 8 (ปี 76–80) ขยายตัวร้อยละ 10 วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งในทุกตำบล เพิ่มขึ้น จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและขนาดเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ (ปี 61–65) 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ (ปี 66–70) 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ (ปี 71–75) 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ (ปี 76–80) 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ

แผนย่อยที่ 4 เกษตรแปรรูป สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูป สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และผลักดัน เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ ตลอดจนให้ความสำคัญกับตราสินค้าและปกป้องสิทธิ ในทรัพย์สินทางปัญญา ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการควบคุมคุณภาพ และความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่ง และยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้า เกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ) (ปี 61–65) ขยายตัวร้อยละ 3 (ปี 66–70) ขยายตัวร้อยละ 4 (ปี 71–75) ขยายตัวร้อยละ 5 (ปี 76–80) ขยายตัวร้อยละ 6

แผนย่อยที่ 5 เกษตรอัจฉริยะ ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปังจัยการผลิต เครื่องจักรกล และอุปกรณ์ทางการเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรแห่งอนาคต เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มี ชีตความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งสนับสนุน และส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยถ่ายทอดและสนับสนุนเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้า ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น มูลค่าสินค้า ที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ(เฉลี่ยร้อยละ) (ปี 61–65) เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 (ปี 66–70) เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 (ปี 71–75) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 (ปี 76–80) เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้น

ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ) (ปี 61-65) เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 (ปี 66-70) เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 (ปี 71-75) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 (ปี 76-80) เพิ่มขึ้นร้อยละ 25

แผนย่อยที่ 6 การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรให้มีความสำคัญกับมาตรการสนับสนุน ที่จะช่วยให้การสร้างมูลค่าในภาคเกษตรดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและการพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรและระบบติดตาม เฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตรให้ทันกับสถานการณ์ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สนับสนุนภาคการเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค การส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็ว และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้า ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ) (ปี 61-65) เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 (ปี 66-70) เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 (ปี 71-75) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 (ปี 76-80) เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น (ปี 61-65) สหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 อย่างน้อย ร้อยละ 90 วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งร้อยละ 2 (ปี 66-70) สหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 อย่างน้อยร้อยละ 95 วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งร้อยละ 30 (ปี 71-75) สหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 อย่างน้อยร้อยละ 95 วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งร้อยละ 35 (ปี 76-80) สหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 อย่างน้อยร้อยละ 95 วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งร้อยละ 40

3) แผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ประเด็น การสร้างเกษตรมูลค่าสูง เป้าหมายยกระดับรายได้ภาคการเกษตร อาหารแปรรูปและผลิตภัณฑ์ชีวภาพ

กิจกรรมปฏิรูปที่ 1 การสร้างเกษตรมูลค่าสูง(High Value Added)ภาคเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญของไทย โดยมีประชากรจำนวนมากถึง 27 ล้านคน อยู่ในภาคเกษตร อีกทั้งไทยยังมีความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นประเทศผู้ผลิตอาหารอันดับที่ 11 ของโลก อย่างไรก็ตาม ภาคเกษตรขาดการพัฒนาที่เหมาะสมมาเป็นเวลานาน เกษตรกรส่วนใหญ่ยังทำเกษตรแบบ ดั้งเดิมที่มีผลิตภาพ และประสิทธิภาพ (Productivity and Efficiency) อยู่ในระดับต่ำซึ่งสะท้อนจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2562 ที่พบว่า การจ้างงานในภาคเกษตร 11 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 30 ของการจ้างงานทั้งหมด แต่กลับมีสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) เพียงร้อยละ 8 เท่านั้น เกษตรกรจึงมีรายได้น้อยและมีปัญหานี้สิน ทำให้ขาดความมั่นคงในชีวิต และเป็นภาระที่รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณในการอุดหนุนอย่างต่อเนื่องทุกปี ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อมูลของธนาคารโลกที่ได้จัดทำข้อมูลเปรียบเทียบผลิตภาพการผลิต (Productivity)

โดยวัดจากมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน ในช่วงปี 2553-2558 ที่ชี้ว่าการเติบโตของมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานของไทย คิดเป็นเพียงร้อยละ 1.9 ต่อปี ซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับต่างประเทศ โดยเฉพาะผลิตภาพภาคเกษตร ที่วัดจากอัตราการผลิตต่อพื้นที่ของไทยที่มีค่าค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น การที่ไร่นามีขนาดเล็ก ขาดเทคนิคในการทำไร่นาและเครื่องมือที่ทันสมัย ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ 30 ของพื้นที่การเกษตรที่อยู่ในเขตชลประทาน นอกจากนี้ยังขาดความสมดุลของการผลิต ซึ่งส่วนหนึ่ง เป็นผลจากการอุดหนุนของภาครัฐ เกษตรกรขาดการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะที่จำเป็น และพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ถูกใช้ในการปลูกพืชที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจต่ำ โดยพื้นที่การเกษตรของไทย 149 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวถึง 68.7 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 46 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด รองลงมา คือ พื้นที่ปลูกยางพารา อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ปาล์มน้ำมันและพืชอื่นๆ ทั้งนี้แนวทางหนึ่งที่สำคัญและเร่งด่วน ในการเพิ่มผลิตภาพและมูลค่าต่อหน่วยพื้นที่ทางการเกษตร คือการปรับเปลี่ยนไปสู่การปลูกพืชที่มีมูลค่า ทางเศรษฐกิจสูง อาทิ หน่อไม้ฝรั่ง ชিং ถั่ว พริกไทย กล้วย ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถ ในการแข่งขันของภาคเกษตรด้วยการปรับโครงสร้างจากเกษตรแบบดั้งเดิม พัฒนาไปสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มีมูลค่าสูง (High Value Added) โดยนำองค์ความรู้การวิจัยพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการทำเกษตร อัจฉริยะ (Smart Farming) และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Farming) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลิตภาพและ ประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร และต่อยอดการพัฒนาไปสู่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนา เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง ซึ่งจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับห่วงโซ่คุณค่าภาคเกษตรเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่างๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อม ได้อย่าง สมดุล มั่นคง และเติบโตได้อย่างยั่งยืน เพื่อสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่สามารถแข่งขันได้ ในระดับโลก ตลอดจนยังจะเป็นการกระจายรายได้สู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง อันจะเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้น การพัฒนาภาคเกษตรไปสู่เป้าหมายเกษตรมูลค่าสูง (High Value Added) จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตลอดห่วงโซ่คุณค่า(Value Chain) ทั้งกระบวนการตั้งแต่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยใช้การตลาดนำการผลิต โดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องขับเคลื่อนในการปฏิรูปด้านการสร้าง เกษตรมูลค่าสูง ดังนี้

1) ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำและไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ไปสู่การปลูกพืช เลี้ยงปศุสัตว์และประมงที่มีมูลค่าสูง สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งขยายผล พื้นที่การทำเกษตรมูลค่าสูงที่ประสบความสำเร็จให้มีการขยายเติบโตออกไปมากขึ้น

2) สนับสนุนการทำเกษตรแบบรวมผลิตและรวมจำหน่าย(เกษตรแปลงใหญ่ หรือสหกรณ์) ตามความเหมาะสมกับศักยภาพของเกษตรกร กล่าวคือพัฒนาเกษตรกรรายเล็กให้สามารถพึ่งตนเองได้ พัฒนาเกษตรกร รายกลางให้เข้มแข็ง ก้าวไปเป็นผู้ประกอบการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรรายใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันได้ ในระดับโลก โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาดังนี้ การตลาดนำการผลิต โดยการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูง จะเป็นไปตามความต้องการของตลาดหรือนำด้วยการตลาด รวมถึงการสร้างอุปสงค์ใหม่ๆ การทำเกษตรสมัยใหม่

ทั้งเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และเกษตรแม่นยำ(Precision Farming) การทำเกษตรยึดหลัก 3 ข้อ คือ คุณภาพสูง ประสิทธิภาพสูง ราคาสูงและต้นทุนต่ำการทำเกษตรที่มีมาตรฐานความปลอดภัย (Sanitary and Phytosanitary Measures:SPS) การพัฒนาความรู้ (ล้ำสมัย) อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา การปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมงเสริมรายได้

3) ขยายพื้นที่ชลประทานให้เกษตรกรมีน้ำใช้สำหรับการผลิตสินค้าเกษตร อย่างเหมาะสมเพียงพอ ทั้งถึงและเป็นธรรม รวมทั้งพัฒนาเกษตรกร ให้ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

4) พัฒนาคลัสเตอร์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และส่งเสริมให้มีความหลากหลายทางชีวภาพการเกษตร (Agricultural Biodiversity) โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้เกษตรกร (ต้นทาง – เกษตรกรกลางทาง – แปรรูป ปลายทาง – ตลาด) มีพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์คุณภาพดีมีความหลากหลาย และเพียงพอกับความต้องการใช้ในการทำการเกษตรมูลค่าสูง

5) พัฒนาสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็งและส่งเสริมให้เกิดผู้ให้บริการด้านการจัดการเกษตรสมัยใหม่ (Service Provider) อย่างครบวงจร เพื่อให้มีบทบาทในการช่วยเหลือเกษตรกรในการทำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

6) สร้างผู้ประกอบการเกษตร(Smart Farmer) โดยพัฒนาเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีองค์ความรู้ มีการใช้เทคโนโลยีและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย รวมถึงดำเนินธุรกิจอย่างทันสมัย สามารถเชื่อมโยงการผลิตกับตลาดและสร้างตราสินค้าที่เชื่อถือได้ให้กับสินค้าเกษตร

7) ส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล Big Data ด้านการเกษตร และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ (Knowledge) และข้อมูล (Data) สำหรับประกอบการตัดสินใจทำการเกษตร และเชื่อมโยงตลาดให้กับผู้ผลิตทั้งออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการนำ Digital Content มาใช้ในการสื่อสาร สร้างการรับรู้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติในการพัฒนาสู่เกษตรสมัยใหม่

8) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมอาหาร และเศรษฐกิจชีวภาพตามแนวทาง BCG โดยใช้วัตถุดิบต้นทางจากทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสนับสนุน Value chain ภายในประเทศ รวมถึงนำนวัตกรรมมาช่วยเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์อาหารมูลค่าสูง ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดโลก อาทิ เกษตรพลังงาน เพื่อสร้างทางเลือก อาหารเพื่อสุขภาพ ส่วนประกอบของอาหาร (Food Ingredients) อาหารที่มีประโยชน์เฉพาะ (Functional Food) อาหารเสริมและอาหารที่มีผลในเชิงการรักษา เป็นต้น

4) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ประเด็นเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy) หมวดที่ 1 เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง (ร่าง) กรอบแผนฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

องค์ประกอบหลักของการขับเคลื่อนประเทศสู่ “เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” (Hi-Value and Sustainable Thailand) เนื่องด้วยเป้าประสงค์ที่ต้องการให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ระบุทิศทางการพัฒนาประเทศที่ควรมุ่งเน้นได้อย่างชัดเจน การกำหนดกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ผู้ขอประเมินคัดเลือกประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญในการพลิกโฉมประเทศได้แก่ ประเด็นเศรษฐกิจ

มูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy) โดยภายใต้องค์ประกอบได้มีการกำหนด หมาย (Milestones) ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการ ที่จะ “ขจัด” ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญ ต่อการพลิกโฉมประเทศสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand ภายในปี 2570 ไทยมีความสามารถในการ แข่งขันสูง บนพื้นฐานของการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาต่อยอด และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พร้อมกับการลดผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมและมีการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับทิศทางของภาคการผลิตเดิมที่มีความสำคัญ แต่มีความเสี่ยง ที่จะสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในอนาคตและมีความที่จะสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดหรือได้รับผลกระทบ เชิงลบจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกหากไม่มีการปรับตัว และส่งเสริมภาคการผลิตที่ไทยมีศักยภาพ ที่สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยหมวดหมู่ที่ประเทศต้องบรรลุให้ได้ภายในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อให้เป้าหมายของการมี “เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” บังเกิดผล อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นหมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

5) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิต นวัตกรรมเชิงพาณิชย์

6) แผนปฏิบัติการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570)

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบ นิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร(สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

7) (ร่าง)แผนพัฒนาภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” ตามแนวคิด การเป็นฐาน การผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างโอกาส ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ในแนวทางการพัฒนาที่ 1 พัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ

8) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

เป้าหมายการพัฒนา : “เกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำ ศูนย์กลางการค้าและโลจิสติกส์ การท่องเที่ยว และมาตรฐานสากล ชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน” ประเด็นการพัฒนา : เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านการเกษตรและการลงทุน

9) แผนพัฒนาจังหวัดเลย (พ.ศ. 2566-2570) เป้าหมายการพัฒนา : เป็นเมืองท่องเที่ยว พื้นที่เชิงสุขภาพ ในปี 2570 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการเกษตรสู่เกษตรสมัยใหม่แนวทางการพัฒนา การผลิต การค้า และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

10) ยุทธศาสตร์สับปะรด ประเด็นการพัฒนา มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และการบริหารจัดการระบบนิเวศสับปะรดที่มีคุณภาพ ทันสมัย และมาตรฐานการจัดการที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสับปะรดไทยด้วยองค์ความรู้ วิชาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการผลิตที่มีคุณภาพ เสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกร สหกรณ์เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรกร ในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานสับปะรดที่พึ่งตนเองได้อย่างเข้มแข็ง ปรับระบบการบริหารจัดการดิน น้ำ และการจัดการตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) รองรับการพัฒนาแปลงสับปะรด และพัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการยกระดับการจัดการ สับปะรดที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพสูง 2) การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต และเทคโนโลยีการแปรรูป ในภาคอุตสาหกรรมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ โดยมุ่งเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารเชิงนวัตกรรม เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ จากผลผลิตสับปะรด โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพ การผลิตของภาคอุตสาหกรรม (Productivity) ส่งเสริมการนำวัตถุดิบเหลือใช้จากสับปะรดมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่ม ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงการสร้างคุณค่าจากผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง และสร้างปัจจัยพื้นฐาน ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรด และ 3) การเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศ ในการเป็นผู้นำการส่งออกสับปะรดคุณภาพระดับโลก โดยมุ่งเน้นส่งเสริมด้านการตลาดต่างประเทศ และส่งเสริม ด้านการตลาดภายในประเทศ ผ่านกลไกความร่วมมือของภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ แผนพัฒนา ด้านสับปะรดดังกล่าวจะเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร ผู้ประกอบการผู้บริโภค รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานสับปะรดต่อไป

11) แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป้าหมายการพัฒนา “ การเกษตรท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ ปี 2570 “

4. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเลย

4.1 ที่ตั้งของจังหวัด จังหวัดเลย ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ระหว่างละติจูดที่ 16 องศา 45 ลิปดาเหนือ ถึง 18 องศา 10 ลิปดาเหนือ เส้นลองจิจูดที่ 100 องศา 50 ลิปดาตะวันออก ถึง 102 องศา 10 ลิปดาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 11,424.612 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,140,382 ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 520 กิโลเมตร (เส้นทางกรุงเทพฯ - ชัยภูมิ - เลย) มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขื่อนเขาเพชรบูรณ์ อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอนครไทย อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอสว่างคัม จังหวัดหนองคาย อำเภอโนนโสม จังหวัดอุดรธานี อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอสวรรคภูหา อำเภอนากลาง และอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอภูผาม่าน อำเภอสีชมพู จังหวัด ขอนแก่น

4.2 ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดเลย ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบสูงโคราชที่เรียกว่า “**แอ่งสกลนคร**” ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาในแนวทิศเหนือใต้โดยมีที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาขนาดไม่ใหญ่มากนัก สลับอยู่แนวเทือกเขาเหล่านั้น หินที่พบในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นหินมีอายุนาน

4.3 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดเลยอยู่ใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือช่วงเดือน มิถุนายน – ตุลาคมจะมีลมมรสุมหรือแนวปะทะโซนร้อน (Inter Tropical convergence Zone : ITCZ) พาดผ่านทำให้มีฝนตกติดต่อกันหลายวัน และบางครั้งจะมีพายุหมุนเขตร้อน (Tropical Cycloen) เคลื่อนเข้ามาผ่านเป็นครั้งคราวซึ่งจะมีฝนตกหนัก ปริมาณฝน 5 ปี (พ.ศ.2561- พ.ศ.2565) ฝนตกมากที่สุดใน พ.ศ. 2565 วัดปริมาณได้ 1,630.60 มม. จำนวนวันที่ฝนตก 132 วัน และฝนตกน้อยที่สุดในปี พ.ศ. 2562 วัดปริมาณได้ 625.9 มม. จำนวนวันที่ฝนตก 95 วัน

ช่วง 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2561- พ.ศ.2565) อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดวัดได้ 31.53 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม 2562 และอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดวัดได้ 21.1 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์ 2565

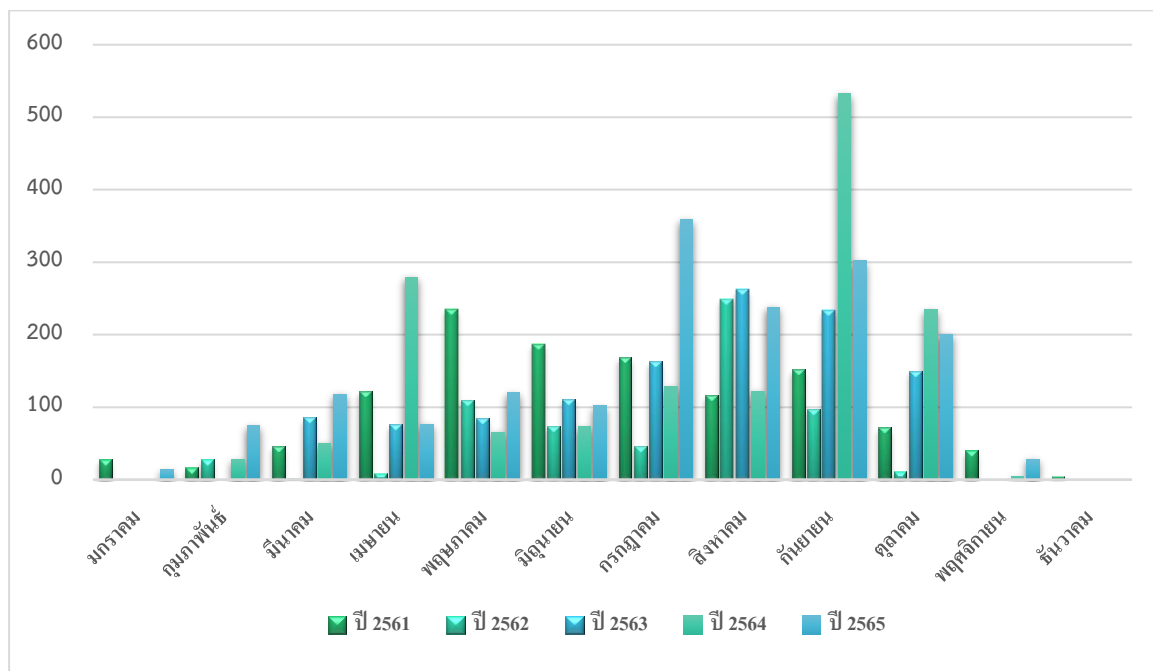
ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาเลย

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตกรายเดือนของจังหวัดเลย ตั้งแต่ ปี 2561-2565

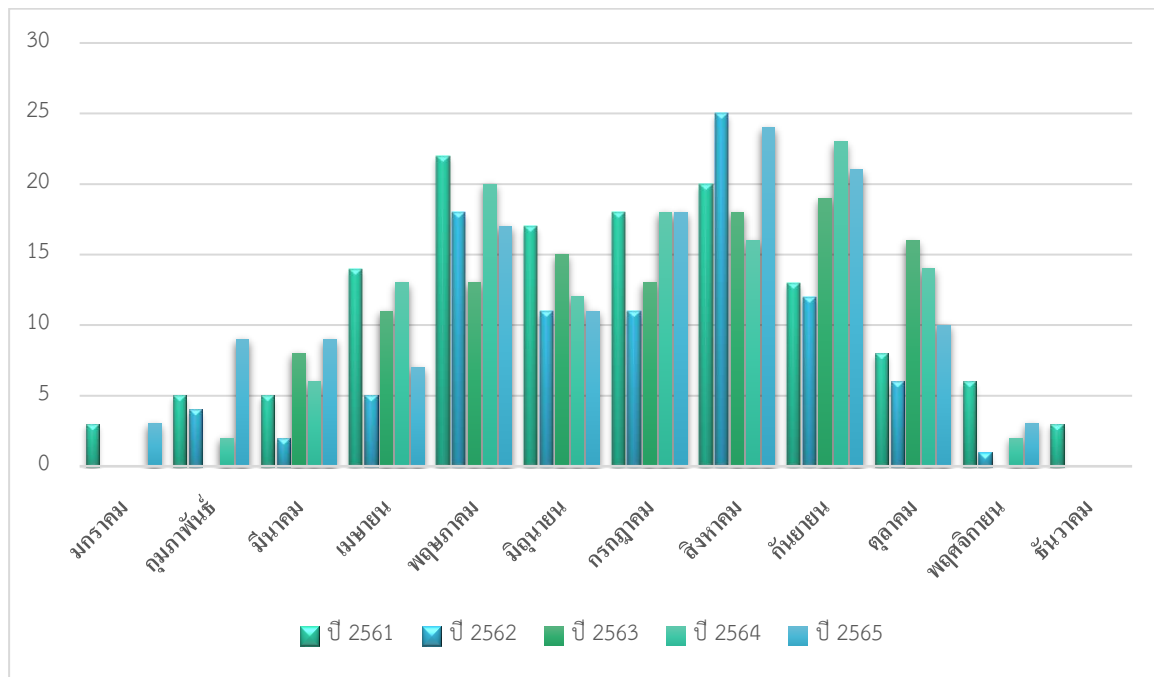
เดือน	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565	
	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)
มกราคม	27.7	3	0.0	0	0.0	0	0.00	0	13.4	3
กุมภาพันธ์	16.6	5	27.5	4	0.0	0	27.60	2	74.4	9
มีนาคม	46.3	5	1.9	2	86.2	8	50.40	6	117.7	9
เมษายน	121.6	14	8.7	5	75.5	11	279.50	13	76.5	7
พฤษภาคม	235.7	22	109.9	18	85.1	13	65.20	20	120.0	17

เดือน	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565	
	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วันที่ตก (วัน)
มิถุนายน	187.1	17	74.1	11	111.3	15	72.60	12	101.6	11
กรกฎาคม	168.5	18	45.9	11	162.7	13	128.40	18	359.2	18
สิงหาคม	115.9	20	249.5	25	262.1	18	121.60	16	237.9	24
กันยายน	151.6	13	97.3	12	232.8	19	532.60	23	301.8	21
ตุลาคม	71.6	8	10.9	6	150.1	16	234.70	14	200.2	10
พฤศจิกายน	40.1	6	0.2	1	0.0	0	4.20	2	28.2	3
ธันวาคม	4	3	4.0	3	0.0	0	0.00	0	0.0	0
รวมทั้งปี	1,186.7	134	625.9	95	1,165.8	113	1,516.80	126	1,630.60	132

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาเลย

ภาพที่ 1 แสดงแผนภูมิข้อมูลปริมาณน้ำฝน (มม.) รายเดือนของจังหวัดเลยตั้งแต่ ปี 2561-2565

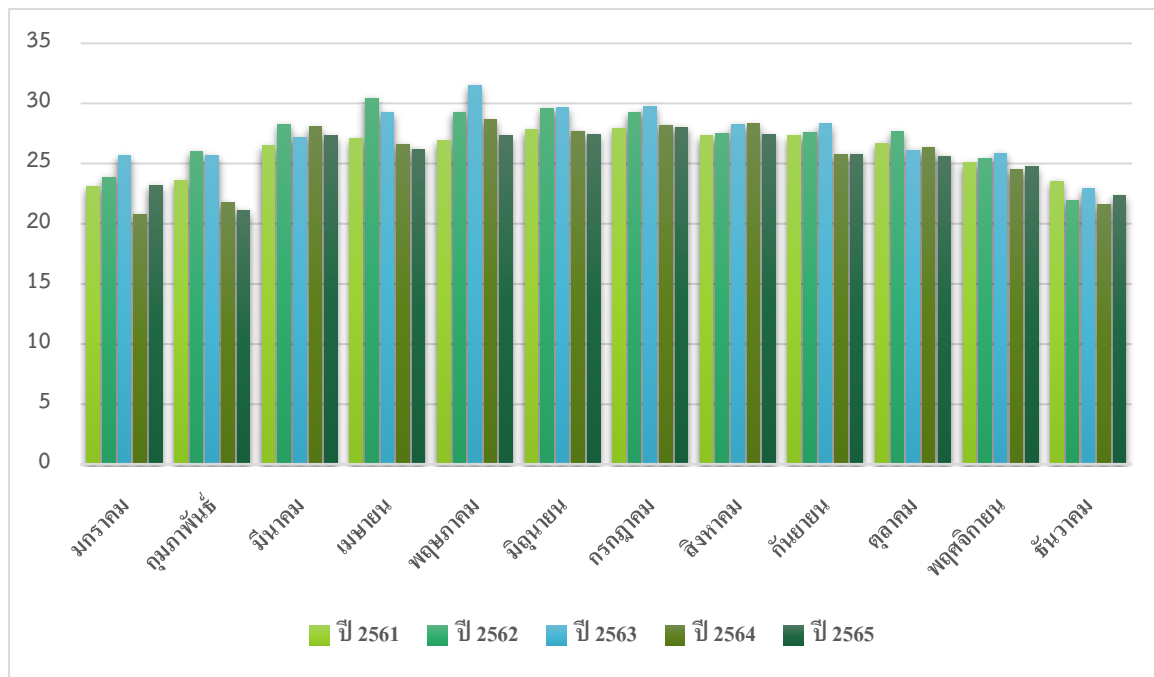
ภาพที่ 2 แสดงแผนภูมิข้อมูลจำนวนวันที่ฝนตกรายเดือนของจังหวัดเลย ตั้งแต่ ปี 2561-2565

ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยและความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ปี 2561-2565

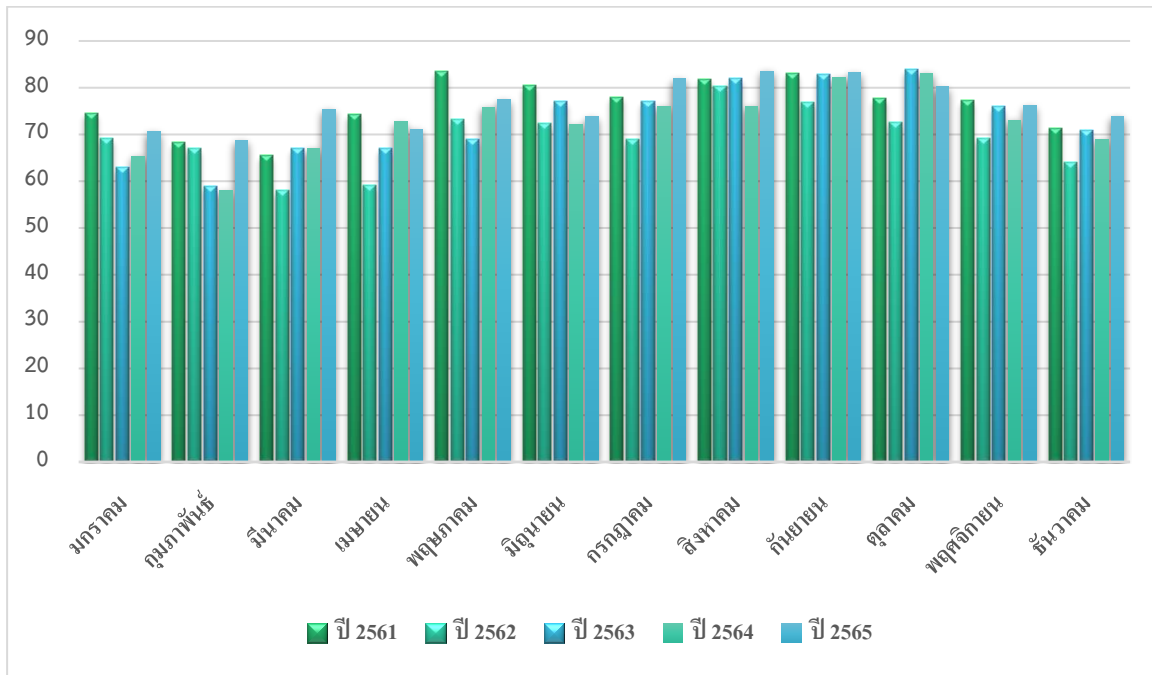
เดือน ปี พ.ศ.	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)					ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (เปอร์เซ็นต์)				
	2561	2562	2563	2564	2565	2561	2562	2563	2564	2565
มกราคม	23.06	23.88	25.64	20.77	23.17	74.64	69.11	63	65.35	70.6
กุมภาพันธ์	23.59	26.03	25.68	21.75	21.1	68.25	67.10	59	57.95	68.72
มีนาคม	26.47	28.28	27.18	28.05	27.31	65.47	58.10	67	67.01	75.35
เมษายน	27.08	30.45	29.26	26.61	26.2	74.36	59.25	67	72.75	71.11
พฤษภาคม	26.89	29.27	31.53	28.65	27.31	83.50	73.24	69	75.81	77.46
มิถุนายน	27.82	29.60	29.65	27.69	27.44	80.56	72.39	77	72.15	73.76
กรกฎาคม	27.95	29.27	29.77	28.19	28.03	78.08	68.89	77	76.08	81.96
สิงหาคม	27.33	27.54	28.26	28.33	27.43	81.84	80.39	82	76.01	83.55
กันยายน	27.32	27.59	28.31	25.74	25.79	83.14	76.90	83	82.12	83.27
ตุลาคม	26.69	27.63	26.11	26.30	25.61	77.74	72.71	84	83.12	80.23

เดือน ปี พ.ศ.	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)					ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (เปอร์เซ็นต์)				
	2561	2562	2563	2564	2565	2561	2562	2563	2564	2565
พฤศจิกายน	25.08	25.40	25.83	24.48	24.72	77.20	69.30	76	73.07	76.22
ธันวาคม	23.53	21.97	22.90	21.58	22.32	71.26	64.06	71	69.01	73.93

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดเลย

ภาพที่ 3 แสดงแผนภูมิข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส) ปี 2561-2565

ภาพที่ 4 แสดงแผนภูมิข้อมูลความขึ้นสัมพันธ์อากาศเฉลี่ย (เปอร์เซ็นต์) ปี 2561-2565

4.4 ข้อมูลภูมิอากาศปี 2565

1. ปริมาณฝนรวมทั้งปี 1,631 มม. จำนวนวันที่ฝนตก 132 วัน
2. อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 38.6 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน 2565 อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 9.2 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม 2565 และอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 25.5 องศาเซลเซียส

4.5 พื้นที่ของจังหวัดเลย

มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 11,424.612 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,140,382 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 6.77 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.6 การปกครองและประชากร

จังหวัดเลย แบ่งการปกครองออกเป็น 14 อำเภอ จำนวน 90 ตำบล 918 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 27 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 71 แห่ง จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 230,763 ครัวเรือน จำนวนประชากร 638,732 คน แบ่งออกเป็นชาย 319,949 คน และหญิง 318,783 คน

ตารางที่ 15 แสดงลักษณะการแบ่งหน่วยการปกครองจังหวัดเลย และจำนวนประชากร

ลำดับ ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตั้งเมื่อ พ.ศ.	จำนวน					
				ตำบล	หมู่บ้าน	ทม./ทต.	อบต.	ประชากร	บ้าน (หลัง)
1	เมืองเลย	1,480.492	2440	14	135	6	9	123,560	52,472
2	วังสะพุง	1,166.350	2441	10	144	3	8	111,116	38,958

ลำดับ ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตั้งเมื่อ พ.ศ.	จำนวน					
				ตำบล	หมู่บ้าน	ทม./ทต.	อบต.	ประชากร	บ้าน (หลัง)
3	ท่าลี่	683.000	2432	6	41	1	5	27,932	22,553
4	เชียงคาน	867.000	2452	8	82	3	6	60,828	10,899
5	ด่านซ้าย	1,731.930	2450	10	99	2	9	51,693	18,211
6	ภูกระดึง	842.000	2506	4	54	1	4	34,526	11,569
7	ปากชม	956.500	2514	6	50	3	5	42,276	14,539
8	ภูเรือ	880.040	2517	6	47	2	5	22,587	8,926
9	นาแห้ว	627.500	2519	5	34	1	4	11,689	4,017
10	นาด้วง	590.000	2520	4	41	2	3	26,432	9,095
11	ภูหลวง	594.800	2535	5	46	-	5	25,046	7,833
12	ผาขาว	463.000	2536	5	64	2	3	42,055	11,991
13	เอราวัณ	240.000	2538	4	47	2	2	34,004	11,526
14	หนองหิน	302.000	2540	3	34	1	3	24,988	8,174
รวม		11,424,612		90	918	29	71	638,732	230,763

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย, ข้อมูล ณ 28 มกราคม 2565

4.7 แหล่งน้ำที่สำคัญ

จังหวัดเลยมีแม่น้ำและแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีความสำคัญ 4 สาย คือ

แม่น้ำโขง เป็นแม่น้ำนานาชาติที่เกิดจากเทือกเขาสูงในประเทศธิเบตเป็นแนวเส้นกั้นพรมแดนระหว่างจังหวัดเลย และสปป.ลาว ตรงบริเวณอำเภอเชียงคานและอำเภอปากชม ซึ่งนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรมได้น้อยมาก และเป็นแหล่งประมงน้ำจืดได้บ้างเล็กน้อย

แม่น้ำเหือง เป็นแม่น้ำที่เกิดจากเทือกเขาในเขต สปป.ลาว เป็นแนวเส้นกั้นเขตแดนอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ และอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลยกับเมืองบ่อเตน และเมืองแก่นท้าว ของ สปป.ลาว แล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่บ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน มีความยาว 50 กิโลเมตร ส่วนใหญ่จะใช้ในการอุปโภค สำหรับชีวิตประจำวันของประชาชนตามริมลำน้ำ เท่านั้น

แม่น้ำเลย เป็นแหล่งน้ำที่เกิดจากเทือกเขาสูงภูหลวง ซึ่งในตอนต้นลำน้ำ ชาวบ้านเรียกว่า “เลยวังไสย” เพราะน้ำใสสะอาดมากไหลจากทางทิศตะวันตกไปสู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือโดยผ่านอำเภอภูหลวง วังสะพุง และอำเภอเมืองเลย แล้วไหลลงสู่ลำน้ำโขงที่อำเภอเชียงคานมีความยาวประมาณ 120 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ราบลุ่มใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชสำคัญๆ ของจังหวัดเลย

แม่น้ำหมาน เป็นแม่น้ำที่เกิดจากเทือกเขาภูหลวงด้านตะวันตกไหลผ่านอำเภอเมืองเลย มีโครงการชลประทานสำหรับเก็บกักน้ำไว้ใช้ในการเพาะปลูกในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอวังสะพุง มีความยาวประมาณ 35 กิโลเมตร

4.8 ข้อมูลด้านชลประทาน

จังหวัดเลย มีพื้นที่ทำการเกษตรเพาะปลูกพืช 2,614,117 ไร่ ได้รับการพัฒนาเป็นพื้นที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำแล้วในเขตพื้นที่ของโครงการชลประทานขนาดกลาง ขนาดเล็ก และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า รวมพื้นที่จำนวน 150,031 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ที่เหลือเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน 2,464,086 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.4 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด มีแหล่งน้ำที่กรมชลประทานดำเนินการ 377 แห่ง เก็บกักน้ำได้ 171.150 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 4.5 ของปริมาณน้ำท่าจังหวัดเลย (น้ำท่า คือ น้ำที่ไหลในลำน้ำต่างๆ ในฝนปีปกติจะมีทั้งหมด 3,750 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี)

ตารางที่ 16 แสดงประเภทของแหล่งน้ำ ปี 2566

ลำดับ ที่	ประเภทของแหล่งน้ำ	จำนวน (แห่ง)	เก็บกักน้ำได้ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำ (ไร่)		
				พื้นที่ ชลประทาน	พื้นที่รับ ประโยชน์	รวม
1	โครงการชลประทานขนาดกลาง	17	123.552	22,685	37,062	59,747
2	โครงการชลประทานขนาดเล็ก	292	47,598	19,293	150,810	170,103
3	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	68	0	108,053	0	108,053
รวม		377	171,150	150,031	187,872	337,903

ตารางที่ 17 แสดงข้อมูลลุ่มน้ำและพื้นที่การเกษตรในเขตจังหวัดเลย

ลำดับ ที่	ลุ่มน้ำ หลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณ น้ำท่าต่อ ปี (ล้าน ลบ.ม.)	แหล่งเก็บกักน้ำปัจจุบัน			จำแนกพื้นที่การเกษตร (ไร่)		
				จำนวน (แห่ง)	เก็บกัก ได้ (ล้าน ลบ.ม.)	ร้อยละ เก็บกัก ได้ต่อ น้ำท่า	พื้นที่ การเกษตร	พื้นที่ใน เขต ขป. (มีระบบ ส่งน้ำ)	ร้อยละ พื้นที่ ขป.ต่อ กษ.
1	แม่น้ำโขง	น้ำโขงส่วนที่ 3	216.35	24	5.704	2.64	48,752	3,147	6.46
2	"	ห้วยน้ำหมัน	351.41	15	10.46	2.98	61,644	3,461	5.61
3	"	ห้วยน้ำसान	313.62	9	1.217	0.39	119,914	1,000	0.83

ลำดับ ที่	ลุ่มน้ำ หลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณ น้ำท่าต่อ ปี (ล้าน ลบ.ม.)	แหล่งเก็บกักน้ำปัจจุบัน			จำแนกพื้นที่การเกษตร (ไร่)		
				จำนวน (แห่ง)	เก็บกัก ได้ (ล้าน ลบ.ม.)	ร้อยละ เก็บกัก ได้ต่อ น้ำท่า	พื้นที่ การเกษตร	พื้นที่ใน เขต ขป. (มีระบบ ส่งน้ำ)	ร้อยละ พื้นที่ ขป.ต่อ กษ.
4	"	น้ำโขงส่วนที่ 4	182.25	35	2.861	1.57	84,800	21,681	25.57
5	"	น้ำเลย+น้ำปวน	1,386.34	184	85.209	6.15	1,377,041	80,143	5.82
6	"	น้ำโขงส่วนที่ 5	720.00	40	4.645	0.65	275,708	13,276	4.82
7	"	ห้วยน้ำโมง	35.26	0	0	0.00	11,027	0	0.00
8	แม่น้ำชี	ห้วยพะเนียง	54.93	9	29.91	54.45	121,721	10,927	8.98
9	"	ห้วยน้ำพวย	104.55	19	1.067	1.02	256,634	3,400	1.32
10	"	น้ำพองตอนบน	206.57	13	5.24	2.54	234,130	5,424	2.32
11	ป่าสัก	ห้วยน้ำพุ	33.05	0	0	0.00	7,916	0	0.00
12	"	ป่าสักตอนบน	145.75	0	0	0.00	14,830	0	0.00
รวม			3,750	348	146.31	3.90	2,614,117	142,459	5.45

ที่มา : โครงการชลประทานเลย

หมายเหตุ : 1. เฉพาะที่ดำเนินการโดยกรมชลประทาน (พื้นที่ชลประทาน คือ พื้นที่โครงการขนาดกลาง ขนาดเล็ก และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่มีระบบส่งน้ำโดยตรง)

2. น้ำท่า คือ น้ำฝนที่เหลือจากการซึมลงดิน ซึ่งไหลไปบนผิวดินลงสู่ลำน้ำต่างๆ (คำนวณจากน้ำฝนเฉลี่ย 30 ปี)

3. รายงานแผนพัฒนาพัฒนาชลประทานระดับจังหวัด สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน กันยายน 2554

4. รายงานการศึกษาโครงข่ายน้ำจังหวัดเลย WATER GRID โครงการชลประทานเลย กรกฎาคม 2547

ตารางที่ 18 แสดงความต้องการใช้น้ำในปัจจุบัน

ลำดับ ที่	ลุ่มน้ำ หลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำในปัจจุบัน (ล้าน ลบ.ม.)				
			การเกษตร	อุปโภค- บริโภค	อุตสาหกรรม	ระบบ นิเวศ	รวม
1	แม่น้ำโขง	น้ำโขงส่วนที่ 3	8.127	0.883	0	1.743	10.754
2	"	ห้วยน้ำหมัน	17.594	1.918	0	3.109	22.621

ลำดับ ที่	ลุ่มน้ำ หลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำในปัจจุบัน (ล้าน ลบ.ม.)				
			การเกษตร	อุปโภค- ประปา	อุตสาหกรรม	ระบบ นิเวศ	รวม
3	"	ห้วยน้ำसान	26.631	2.097	0	3.023	31.752
4	"	น้ำโขงส่วนที่ 4	19.351	2.368	1.1841	2.864	25.767
5	"	น้ำเลย + น้ำปวน	486.767	24.992	12.461	13.636	537.787
6	"	น้ำโขงส่วนที่ 5	45.355	6.564	3.2822	7.734	62.936
7	"	ห้วยน้ำโมง	2.083	0.436	0	0.514	3.033
8	แม่น้ำชี	ห้วยพะเนียง	16.632	0.680	0.34	0.816	18.468
9	"	ห้วยน้ำพวย	148.206	3.606	1.8032	1.807	155.422
10	"	น้ำพองตอนบน	136.444	2.388	1.1939	2.733	142.759
11	ป่าสัก	ห้วยน้ำพุ	1.539	0.231	0	0.444	2.214
12	"	ป่าสักตอนบน	3.014	0.837	0	1.609	5.459
รวม			911.74	46.93	20.26	40.03	1,018.97

ที่มา : โครงการชลประทานเลย, พฤษภาคม 2564

4.9 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 2548-2565 ดำเนินการในพื้นที่ 14 อำเภอ โดย
สถานีพัฒนาที่ดินเลย รวม 13,257 บ่อ ดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 19 แสดงผลการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2566 แยกรายอำเภอ

ลำดับ ที่	อำเภอ	2548- 2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	รวม (บ่อ)
1	หนองหิน	320	20	40	28	-	35	40	70	21	574
2	เอราวัณ	392	20	40	12	5	23	42	52	38	624
3	เชียงคาน	574	40	85	90	117	67	183	140	151	1,447

ลำดับ ที่	อำเภอ	2548- 2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	รวม (บ่อ)
4	ด่านซ้าย	635	20	20	-	38	45	21	58	21	858
5	ท่าลี่	366	20	30	85	22	19	52	39	110	743
6	นาด้วง	339	15	20	75	18	22	68	-	83	640
7	นาแห้ว	170	-	0	-	30	-	130	65	127	522
8	ปากชม	499	20	20	50	86	183	147	128	98	1,231
9	ผาขาว	357	40	40	58	-	25	91	85	78	774
10	ภูกระดึง	399	-	0	39	30	10	78	77	58	691
11	ภูเรือ	361	-	0	-	-	-	23	100	29	513
12	ภูหลวง	353	30	40	125	73	-	53	83	81	838
13	เมืองเลย	1,466	35	66	105	122	41	136	162	135	2,268
14	วังสะพุง	1,895	40	99	133	50	110	116	121	204	2,768
รวมทั้งปี		8,126	300	500	800	591	580	1,180	1,180	1,234	14,491

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินเลย, 2566

4.10 ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดเลย มีพื้นที่จำนวน 6.562 ล้านไร่ มีพื้นที่ป่าทั้งหมด 3.938 ล้านไร่ และพื้นที่มีสภาพป่า 2.113 ล้านไร่ แบ่งออกเป็น ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 22 ป่า เนื้อที่ 2.848 ล้านไร่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 2 แห่ง อุทยานแห่งชาติ จำนวน 5 แห่ง และพื้นที่ป่าอนุรักษ์อื่นๆ เนื้อที่ประมาณ 1.071 ล้านไร่

ตารางที่ 20 แสดงข้อมูลเปรียบเทียบพื้นที่สภาพป่าและพื้นที่จังหวัดเลย

ลำดับ ที่	ชนิดพื้นที่	เนื้อที่ (ล้านไร่)	ร้อยละ (%)
1	เนื้อที่จังหวัดเลย	6.562	
2	พื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด	3.938	60.01
3	พื้นที่มีสภาพป่า	2.113	32.21

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเลย

5. ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

5.1 เศรษฐกิจจังหวัดเลยในปี 2565

ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจจังหวัดเลยปี 2565 ขยายตัวในอัตราร้อยละ 3.2 โดยด้านการผลิตขยายตัว จากภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ เป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวและนโยบายเปิดประเทศต้อนรับนักท่องเที่ยว ด้านการใช้จ่ายขยายตัว ตามการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน รวมทั้งการค้าระหว่างประเทศ

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดเลย, ภาวะเศรษฐกิจจังหวัดเลย ประจำปี พ.ศ. 2565

5.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเลย (GPP)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเลย ปี 2563 (GPP) มีมูลค่ารวม 51,809 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 48 ของประเทศ (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) และเป็นลำดับที่ 13 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และสาขาการประมง มีมูลค่า 13,182 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.44 ของ GPP และภาคนอกเกษตรกรรม มีมูลค่า 38,627 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 74.56 ของ GPP มีรายได้ต่อหัวของประชากร 95,989 บาทต่อคนต่อปี คิดเป็นลำดับที่ 47 ของประเทศ ลำดับที่ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 21 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต
พ.ศ. 2558-2563p จังหวัดเลย

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	ปี พ.ศ.				
	2559	2560	2561r	2562r	2563p
เกษตรกรรม	13,559	14,729	15,188	14,309	13,182
1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ และประมง	13,559	14,729	15,188	14,309	13,182
นอกเกษตรกรรม	33,579	37,767	39,909	40,020	38,627
2.เหมืองแร่และเหมืองหิน	1,084	1,385	1,209	1,080	1,282
3. อุตสาหกรรม	5,738	7,372	7,881	6,861	5,271
4. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	510	512	517	829	910
5. อุทยานน้ำ การจัดการขยะมูลฝอยและการฟื้นฟู	148	152	172	182	189
6. การก่อสร้าง	1,959	2,118	2,141	2,135	2,003
7. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	6,061	6,740	7,300	7,350	7,130
8. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	818	972	1,124	1,359	1,370
9. ที่พักและกิจกรรมการให้บริการอาหาร	620	702	791	873	603
10. ข้อมูลและการสื่อสาร	292	352	374	445	455
11. กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	3,019	3,204	3,449	3,713	3,869
12. กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	1,772	2,151	2,550	2,369	2,360
13. กิจกรรมทางวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และด้านเทคนิค	18	24	16	25	32
14. กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน	107	117	145	153	88
15. การบริหารและการป้องกันประเทศ การประกันสังคมภาคบังคับ	2,688	2,758	2,927	3,025	3,098
16. การศึกษา	6,482	6,774	6,669	6,795	7,000
17. กิจกรรมด้านสุขภาพ และกิจกรรมเพื่อสังคม	1,595	1,683	1,829	1,941	2,154
18. ศิลปะ บันเทิง และนันทนาการ	237	281	327	387	350
19. กิจกรรมการบริการอื่นๆ	428	470	485	497	465
ผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP)	47,138	52,496	55,097	54,329	51,809
ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว(บาท)	86,662	96,562	101,400	100,316	95,989
ประชากร (1,000 คน)	544	544	543	542	540

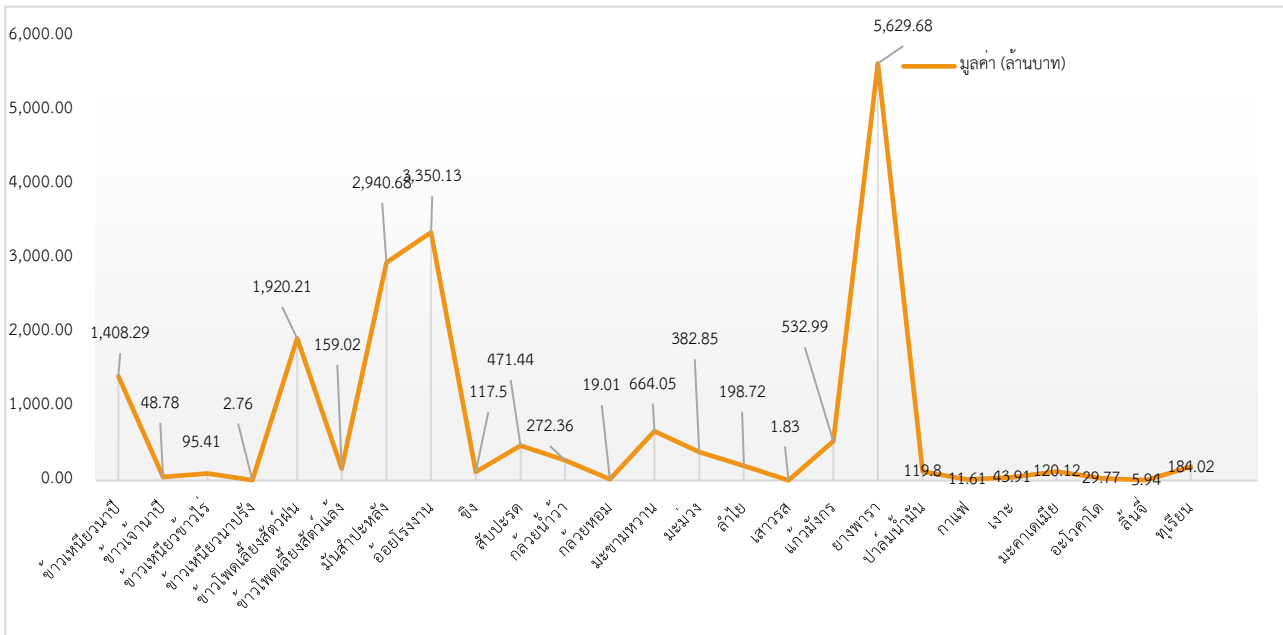
หมายเหตุ : p = ตัวเลขเบื้องต้น (Preliminary based on annual figure)

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดเลย

ตารางที่ 22 แสดงมูลค่าผลผลิตรวมพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเลย ปี 2565

ที่	ชนิดพืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคา เฉลี่ย (บาท/ กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
1	ข้าวเหนียวนาปี	425,066	419,947	353.00	148,241.29	9.50	1,408.29
2	ข้าวเจ้านาปี	11,919	11,919	359.00	4,278.92	11.40	48.78
3	ข้าวเหนียวข้าวไร่	29,025	28,975	356.00	10,315.10	9.25	95.41
4	ข้าวเหนียวนาปรัง	703	703	395.00	278.00	9.94	2.76
5	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฝน	315,069	313,790	658.00	206,473.82	9.30	1,920.21
6	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แล้ง	23,488	22,478	677.00	15,217.61	10.45	159.02
7	มันสำปะหลัง	309,165	306,249	3,255.00	996,840.49	2.95	2,940.68
8	อ้อยโรงงาน	258,826	257,818	11,012.00	2,839,092.00	1.18	3,350.13
9	ชิง	1,462	1,460	4,024.00	5,875.04	20	117.50
10	สับปะรด	18,157	17,939	3,285.00	58,930.00	8	471.44
11	กล้วยน้ำว้า	8,777	8,425	3,073.00	25,890.02	10.52	272.36
12	กล้วยหอม	528	486	2,173.00	1,056.07	18	19.01
13	มะขามหวาน	22,465	20,464	550.00	11,255.20	59	664.05
14	มะม่วง	25,414	25,221	1,012.00	25,523.60	15	382.85
15	ลำไย	14,971	13,875	682.00	9,462.82	21	198.72
16	เสาวรส	125	125	1,124.00	140.50	13	1.83
17	แก้วมังกร	18,654	17,885	1,753.00	31,352.40	17	532.99
18	ยางพารา	946,632	858,969	226.00	194,127.00	29	5,629.68
19	ปาล์มน้ำมัน	24,945	24,769	1,758.00	43,564.00	2.75	119.80
20	กาแฟ	3,226	2,370	70.00	165.90	70	11.61
21	เงาะ	3,123	2,768	547.00	1,514.10	29	43.91
22	มะคาเดเมีย	5,124	4,004	300.00	1,201.20	100	120.12
23	อะโวคาโด	864	620	686.00	425.32	70	29.77
24	ลิ้นจี่	524	494	415.00	205.01	29	5.94
25	ทุเรียน	2,461	1,842	740.00	1,363.08	135	184.02
รวมทั้งสิ้น		2,470,713	2,363,595		4,632,788		18,731

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย, ปี 2565

ภาพที่ 5 แสดงกราฟมูลค่าผลผลิตรวมพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเลย ปี 2565

6. ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย

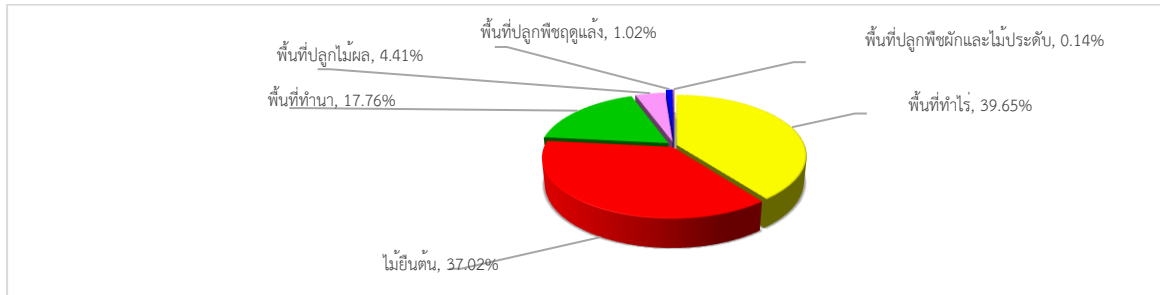
1) เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร

จังหวัดเลย มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 2,624,424 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.75 ของพื้นที่ทั้งหมด (7,141,250 ไร่) แบ่งออกเป็นพื้นที่การทํานา ทำไร่ ปลุกไม้ผล ไม้ยืนต้น ปลุกผักและไม้ประดับ ปลุกพืชฤดูแล้ง ตามลำดับ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 23 แสดงเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2565

รายการ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของเนื้อที่ถือครองทำการเกษตร (%)
พื้นที่จังหวัดทั้งหมด	7,141,250	
พื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งสิ้น	2,624,424	36.75
จำแนกตามการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ดังนี้		
พื้นที่ทำไร่	1,040,572	39.65
ไม้ยืนต้น	971,578	37.02
พื้นที่ทํานา	466,009	17.76
พื้นที่ปลูกไม้ผล	115,727	4.41
พื้นที่ปลูกพืชฤดูแล้ง	26,845	1.02
พื้นที่ปลูกพืชผักและไม้ประดับ	3,693	0.14

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย, ปี 2565

ภาพที่ 6 แสดงแผนภูมิเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2565

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเลย ปี 2565

ที่	ชนิดพืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิต (ไร่)
1	ข้าวเหนียวนาปี	64,634	425,066	419,947
2	ข้าวเจ้านาปี	3,103	11,919	11,919
3	ข้าวเหนียวข้าวไร่	3,708	29,025	28,975
4	ข้าวเหนียวนาปรัง	168	703	703
5	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฝน	15,066	315,069	313,790
6	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แล้ง	3,338	23,488	22,478
7	มันสำปะหลัง	23,250	309,165	306,249
8	อ้อยโรงงาน	22,428	258,826	257,818
9	ชิง	236	1,462	1,460
10	สับปะรด	650	18,157	17,939
11	กล้วยน้ำว้า	1,214	8,777	8,425
12	กล้วยหอม	93	528	486
13	มะขามหวาน	3,274	22,465	20,464
14	มะม่วง	2,402	25,414	25,221
15	ลำไย	2,779	14,971	13,875
16	เสาวรส	33	125	125
17	แก้วมังกร	3,347	18,654	17,885
18	ยางพารา	42,904	946,632	858,969
19	ปาล์มน้ำมัน	2,596	24,945	24,769
20	กาแฟ	334	3,226	2,370
21	เงาะ	956	3,123	2,768
22	มะคาเดเมีย	302	5,124	4,004

ที่	ชนิดพืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิต (ไร่)
23	อะโวคาโด	309	864	620
24	ลิ้นจี่	290	524	494
25	ทุเรียน	583	2,461	1,842
รวมทั้งสิ้น		197,997	2,470,713	2,363,595

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย, ปี 2565 (หมายเหตุ : ข้าวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีการปลูกในเนื้อที่เดิม)

2) ภัยพิบัติด้านการเกษตร

ภัยพิบัติด้านการเกษตรของจังหวัดเลย แบ่งเป็น 2 ช่วง

ภัยฤดูแล้ง ระหว่างเดือนตุลาคม ถึง มีนาคม เป็นช่วงการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีสภาวะฝนน้อยและอาจจะมีภาวะแห้งแล้งได้ในบางพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติไม่เพียงพอซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวนอกจากสภาวะแห้งแล้งแล้ว ยังอาจมีพายุฤดูร้อน พายุลูกเห็บ ลมแรง และโรคแมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด อาจทำความเสียหาย กับพื้นที่เกษตรกรรมได้

ภัยฤดูฝน ระหว่างเดือนเมษายน ถึง กันยายน เป็นช่วงฤดูฝนหรือฤดูมรสุมทำให้ฝนตกชุกหรือตกลงมาในปริมาณมากเกินไป โดยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฝนฟ้าคะนองและกระจายทั่วไป ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเลยเป็นที่ราบเชิงเขา และที่ราบลุ่มน้ำจึงอาจก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำท่วมขัง น้ำป่าไหลหลาก น้ำล้นตลิ่ง โคลนถล่ม โรคแมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด และภัยอื่นๆ

จังหวัดเลยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง โดยมีสภาพการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำโขงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) อุทกภัยที่เกิดในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนและลำน้ำสาขาต่างๆ เกิดจากการที่มีฝนตกหนักและน้ำป่าไหลหลากจากต้นน้ำลงมามากจนลำน้ำสายหลักไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน ประกอบกับมีสิ่งกีดขวางจากเส้นทางคมนาคมขวางทางน้ำ และมีอาคารระบายน้ำไม่เพียงพอ

พื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมเป็นประจำได้แก่ อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

2) อุทกภัยที่เกิดในพื้นที่ราบลุ่ม เกิดบริเวณที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มและแม่น้ำสายหลักต้นเขินมีความสามารถระบายน้ำไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถระบายน้ำลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุทกภัย และโคลนถล่ม

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเลยส่วนใหญ่เป็นภูเขาที่มีความลาดชันสูง ตรงกลางมีแม่น้ำเลย เป็นแม่น้ำสายหลักที่ไหลผ่านพื้นที่ เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงคนจังหวัดเลย จึงทำให้พื้นที่ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม พื้นดินบริเวณดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์สูง จึงกลายเป็นพื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตร ที่สำคัญของจังหวัดเลย

สภาพการใช้ประโยชน์พื้นที่ ประชาชนส่วนใหญ่จึงตั้งถิ่นฐานตามพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเลย และตามที่ราบลุ่ม ตามแนวร่องเขา และประกอบอาชีพเกษตรกรรมบนพื้นที่ภูเขาสูง ประเภทไร่ข้าวโพด ข้าวไร่ ถั่วแดง และปัจจุบันมีการเปลี่ยนหันมาปลูกยางพาราในพื้นที่กันมากขึ้น

จากปัจจัยทางด้านสภาพภูมิประเทศ และการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ประกอบกับลักษณะการตั้งถิ่นฐานชุมชน จังหวัดเลยมีความเสี่ยงทางด้านภัยพิบัติดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภูเขาสูงด้านตะวันตกและทางด้านเหนือของจังหวัด บริเวณเขตอำเภอด่านซ้าย นาแห้ว ภูเรือ ปากชม เชียงคาน วังสะพุง ภูหลวง และเมืองเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่อำเภอด่านซ้ายเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยดินถล่มสูง และเป็นอำเภอที่มีพื้นที่เสี่ยงภัยมากที่สุด ในจังหวัดเลย ซึ่งในอดีตเคยเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลาก ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อย่างมากมาย เมื่อวันที่ 9-10 กันยายน 2550 บริเวณลุ่มน้ำพุง ตำบลโป่ง อำเภอด่านซ้าย จำนวนน้ำมหาศาลเข้าพัดทำลายสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ตามริมน้ำในพื้นที่ของกลุ่มน้ำพุง ทำให้มีผู้เสียชีวิต พื้นที่การเกษตรและทรัพย์สินของประชาชนเสียหายอย่างมาก ปัจจุบัน การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และราคาพืชผลทางการเกษตร ก่อให้เกิดการขยายตัวของชุมชนและพื้นที่การเพาะปลูก เข้าไปอยู่ในพื้นที่ภูเขา หุบเขาแคบ ๆ และพื้นที่ราบเชิงเขา ริมตลิ่งทางน้ำกันมากขึ้น ซึ่งพื้นที่บริเวณดังกล่าวถือเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติดินถล่ม น้ำป่าไหลหลาก และน้ำท่วมอย่างฉับพลันได้

จังหวัดเลย ไม่ได้ประสบปัญหาภัยอุทกภัยเพียงอย่างเดียว แต่ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม บางช่วงก็ประสบภาวะฝนแล้ง/ฝนทิ้งช่วง, โรคระบาดสัตว์ และโรคแมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาดอีกด้วย

3) ปัญหาทางการเกษตร

(1) ปัญหาเกี่ยวกับดิน ดินในจังหวัดเลยมีศักยภาพสูงสำหรับการผลิตพืชไร่ซึ่งอยู่ในบริเวณพื้นที่ลาดเชิงเขา แต่เป็นเขตที่มีอัตราการชะล้างของหน้าดินค่อนข้างสูง ส่วนปัญหาดินเค็มนั้น จังหวัดเลย เป็นจังหวัดเดียวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ไม่มีปัญหาในเรื่องดินเค็ม ทรัพยากรดินในจังหวัดเลยมีปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข 2 ปัญหาใหญ่ ๆ ดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยธรรมชาติแล้วดินในจังหวัดเลยมีความอุดมสมบูรณ์ดีทั้งดินนาและดินไร่ แต่การทำการเพาะปลูกมักไม่มีการปรับปรุงดินหรือไม่มีการบำรุงรักษาและใส่ปุ๋ย ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพและความอุดมสมบูรณ์ลดลง เกษตรกรต้องละทิ้งที่ทำกินเดิมเพื่อไปบุกเบิกที่ใหม่ก่อให้เกิดปัญหาใหม่ติดตามมาคือปัญหาการทำให้ไร่เลื่อนลอย

ปัญหาการชะล้างและการพังทลายของหน้าดิน มักเกิดขึ้นกับดินในบริเวณที่มีความลาดชันสูง เช่น บริเวณเชิงเขา หรือเนินเขา เป็นต้น ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์มีต้นไม้ช่วยปกคลุมหน้าดินเอาไว้ แต่เนื่องจากการบุกรุกแผ้วถาง เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำการเพาะปลูก ปัญหาที่ตามมาคือการชะล้างและพังทลายของหน้าดิน ทำให้สูญเสียหน้าดินส่วนที่มีความอุดมสมบูรณ์ที่สุดอย่างรวดเร็วเกษตรกรต้องทำการบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ไปเรื่อย ๆ กลายเป็นปัญหาการทำให้ไร่เลื่อนลอย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าลดน้อยลง เกิดปัญหาความแห้งแล้งที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น

ปัญหาหน้าดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ (ดินตื้น) ผิวหน้าของดินในจังหวัดเลยบางแห่งมีลักษณะตื้นทำให้เกิดปัญหาในการนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เพราะเป็นอุปสรรคในการเจริญเติบโตของรากพืช และมีปัญหาในการไถพรวนหน้าดิน แต่หน้าดินที่มีลักษณะตื้นจะเหมาะในการใช้เป็นทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ หรือในบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงาม อาจจะเหมาะสำหรับใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจหรือรักษาไว้ให้คงสภาพเป็นป่าธรรมชาติ

(2) ปัญหาแหล่งน้ำของจังหวัดเลย

1. พื้นที่ของจังหวัดเลย มีลักษณะเป็นภูเขาสูง และมีพื้นที่การเกษตรอยู่บริเวณที่ราบเชิงเขา จากการที่ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดเป็นภูเขาสูง เมื่อเกิดฝนตกหรือถึงฤดูน้ำหลากน้ำจะไหลจากภูเขาสูงต่างๆ ลงสู่แม่น้ำและพื้นที่ราบอย่างรวดเร็ว ประกอบกับตัวจังหวัดเลยเป็นแอ่ง ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วม และเกิดความเสียหายอย่างหนักอยู่บ่อยครั้ง
2. เมื่อถึงฤดูน้ำหลากมีน้ำในปริมาณมาก แต่เมื่อถึงฤดูแล้งปริมาณน้ำในแม่น้ำสายหลัก อันได้แก่ แม่น้ำเลย เป็นต้น จะแห้งขอดอย่างรวดเร็ว เกิดผลกระทบตามมา คือ ราษฎรขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ ผู้เลี้ยงปลา ในกระชังมีเรื่องร้องเรียนบ่อยครั้ง
3. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่จะอยู่ในที่ราบลุ่ม ซึ่งจะถูกชุมชนเมืองขยายตัวเข้ามาทำให้พื้นที่การเกษตรน้อยลง ส่วนพื้นที่การเกษตรที่อยู่แถบที่ราบเชิงเขาจะขาดแคลนแหล่งน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ จะเป็นไปในลักษณะโครงการชลประทานขนาดเล็กและชลลอกเป็นส่วนใหญ่

(3) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

จังหวัดเลย มีการผลิตพืชหลากหลายและต่อเนื่องตลอดปี ส่งผลให้เกษตรกรมีการใช้สารเคมี ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช สารกำจัดวัชพืชอย่างแพร่หลายทำให้เกิดผลกระทบกับตัวเกษตรกรผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

แนวทางแก้ไข

1. รมรณรงค์ให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อฟื้นฟูสภาพดิน
2. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี
3. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารสกัดจากพืชสมุนไพร และน้ำส้มควันไม้ เพื่อใช้ในการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช
4. จัดทำโครงการตลาดนัดสีเขียว เพื่อใช้เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยเกษตรกรหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะนำผลผลิตมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งกำหนดจัด ณ ถนนช้างเท้าทองอำเภอเมืองเลย ทุกวันจันทร์และวันศุกร์ของสัปดาห์

7. สถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรดจังหวัดเลย

จังหวัดเลย มีพื้นที่การปลูกสับปะรด จำนวน 18,614.75 ไร่ มีผลผลิตสับปะรดไม่น้อยกว่า 50,000 ตัน/ปี ทั้งบริโภคผลสดและส่งเข้าโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาท/ปี

สถานการณ์การผลิตและปัญหาด้านการผลิตสับปะรดในจังหวัดเลย

สถานการณ์การผลิตสับปะรดในจังหวัดเลย โดยจังหวัดเลยมีพื้นที่ในผลิตสับปะรดที่สำคัญใน 4 อำเภอ คือ อำเภอนาแห้ว อำเภอเมืองเลย อำเภอด่านซ้าย และอำเภอภูเรือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 25 : สถานการณ์การผลิตสับปะรด

สถานการณ์การผลิตสับปะรดในจังหวัดเลย					
ที่	อำเภอ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (ก.ก.)
1	นาแห้ว	๑๗,๕๘๒.๐๐	๑๔,๓๗๖.๐๐	๕๑,๑๙๓.๐๐	๓,๕๖๑.๐๐
2	ด่านซ้าย	๔๙๔.๐๐	๒๙๔.๐๐	๖๑๘.๕๕	๒,๑๐๐.๐๐
3	เมืองเลย	๕๐๐.๐๐	๔๕๒.๐๐	๑,๔๗๐.๐๐	๓,๒๕๐.๐๐
4	ภูเรือ	๓๘.๗๕	๒๔.๐๐	๖๔.๗๐	๒,๖๙๖.๐๐
เลย		๑๘,๖๑๔.๗๕	๑๕,๑๔๖.๐๐	๕๓,๓๔๖.๑๕	๓,๒๙๖.๐๐
สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย ณ เดือนเมษายน ๒๕๖๗					

สถานการณ์ตลาด ปริมาณความต้องการสับปะรด และกำลังการผลิตสับปะรดของจังหวัดเลย จากสถานะแล้งที่เกิดขึ้นทำให้คาดการณ์ผลผลิตสับปะรดของจังหวัดเลยในปีการผลิต 2567 มีปริมาณที่ลดลง จากปีการผลิตที่แล้ว

คาดการณ์ปริมาณผลผลิตสับปะรด ปี 2567 จากการเก็บข้อมูลของสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ซึ่งจังหวัดเลยจะมีปริมาณผลผลิตสับปะรดออกสู่ตลาดใน 2 ลักษณะ คือ (1) ตลาดบริโภคผลสด จำนวน 26,343.15 ตัน และ (2) ตลาดโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป จำนวน 25,588 ตันรวม 51,931.15 ตัน

ตารางที่ 26 : คาดการณ์ปริมาณผลผลิตสับปะรด ปี 2567

[illegible]

แผนดำเนินการบริหารจัดการ Demand และ Supply สับปะรด ปี 2567

(มกราคม – ธันวาคม) จังหวัดเลย

ตารางที่ 27 : ข้อมูลผลผลิตจังหวัด / ความต้องการใช้ / ผลผลิตส่วนเกิน

ผลผลิตปี 2567	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
1. ผลผลิต พันธุ์ ปัตตาเวีย (ตัน)	1,979	1,792	1,273	956	9,479	10,118	9,453	3,579	3,298	3,251	3,246	3,516	51,940
2. ความ ต้องการใช้ (ตัน)	4,138	4,138	4,138	2,614	12,632	15,028	13,504	5,227	5,227	5,663	8,058	6,098	86,465
- บริโภคสด	1,179	1,032	828	761	4,289	4,658	3,993	2,029	1,908	1,871	1,866	2,026	5,500
- แปรรูป (ส่งเข้า โรงงานและ แปรรูป อื่นๆ)	800	760	445	195	5,190	5,460	5,460	1,550	1,390	1,380	1,380	1,490	26,440
3. ส่วนเกิน/ ส่วนขาด (ตัน) (ข้อ 1-2)	-2,159	-2,346	-2,865	-1,658	-3,153	-4,910	-4,051	-1,648	-1,929	-2,412	-4,812	-2,582	-34,525

หมายเหตุ 1. เนื่องจากสภาวะแล้งในปี 2566 ทำให้ผลผลิตในปี 2567 ลดลง

2. ไม่สามารถขยายพื้นที่ปลูกได้ เนื่องจากพื้นที่ปลูกสับปะรดส่วนใหญ่อยู่ในตำบลเหล้ากอหกอ
อำเภอหนองหาน ซึ่งอยู่ในพื้นที่สูง

8. การปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย

การปลูกสับปะรด

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สภาพภูมิประเทศ สับปะรดปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย สามารถเจริญเติบโตได้ดี แม้ในสภาพอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง แต่ไม่ชอบพื้นที่ที่มีน้ำขังหรือขึ้นแฉะ ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 600 เมตร ความลาดเอียงของพื้นที่ที่เหมาะสม 1-2 เปอร์เซ็นต์ในพื้นที่ที่มีความลาดเอียงสูง 10-15 เปอร์เซ็นต์ ก็อาจ ปลูกสับปะรดได้ดี แต่ต้องมีการจัดเตรียมพื้นที่ให้มีการระบายน้ำที่เหมาะสม เช่น เตรียมพื้นที่ปลูกเป็นร่อง ขวางแนวลาดเอียง ปรับทิศทางการระบายน้ำไปตามแนวของร่องปลูกเป็นต้น และควรเป็นที่ราบปรับหน้าดิน ให้เสมอ สภาพพื้นดิน สับปะรดเจริญเติบโตได้ดี ในดินที่มีการระบายน้ำและอากาศดี พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการ ปลูกส่วนมากมีความเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดต่าง ระหว่าง 4.5 - 5.5 ระดับหน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร เป็นดินที่มีเนื้อหยาบ เช่น ดินทราย ดินร่วน ดินร่วนปนทราย หรือดินทรายปนลูกรัง มีความอุดม สมบูรณ์ปานกลาง มีอินทรีย์วัตถุไม่ควรต่ำกว่า 1.5 เปอร์เซ็นต์ สภาพอากาศ ปริมาณน้ำฝน กระจายสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่า 1,000 - 1,500 มิลลิเมตรต่อปี และมีการ กระจายสม่ำเสมอ มีแสงแดดจัดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงการเจริญเติบโตก่อนออกดอก อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อ การเจริญเติบโตของสับปะรดอยู่ในช่วง 20-32 องศาเซลเซียส ความแตกต่างของอุณหภูมิกลางวันและกลางคืน ไม่ควรเกิน 10 องศาเซลเซียส การเจริญของรากและการดูดธาตุอาหาร ของรากจะเป็นไปได้ดีในช่วงอุณหภูมิ 25- 30 องศาเซลเซียส ในขณะที่ การยืดตัวของใบจะมีอัตราสูงสุดที่ อุณหภูมิ 32 องศาเซลเซียส สับปะรดมี ความสามารถในการทนแล้งได้ดี แต่การขาดน้ำเป็นระยะเวลานานก็ทำให้ผลผลิตลดลงได้มาก ฤดูปลูก ในภาคใต้ตอนล่างสามารถปลูกสับปะรดได้เกือบตลอดปี ยกเว้นในฤดูฝนช่วงเดือน พฤศจิกายน-มกราคม ซึ่งฝนตกหนัก ติดต่อกันหลายวัน และอาจจะทำให้เกิดโรคเน่า ฤดูปลูกจึงเริ่มหลังจากฝนทิ้ง ช่วง ดินแห้งในระดับที่สามารถไถเตรียมดิน ได้ตั้งแต่ช่วงปลายเดือนมกราคมเป็นต้นไป โดยเดือนที่นิยมปลูก คือช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน การจัดการพื้นที่ การวางแผนแปลง การทำไร่สับปะรดนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนแปลงอย่างดีเพื่อให้สะดวกในการ ปฏิบัติงานและให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ดังนี้คือ (1) กำหนดขนาดแปลงและถนน ในพื้นที่ขนาดใหญ่หรือพื้นที่ขนาดกลางจะต้องจัดแบ่งพื้นที่ ออกเป็นแปลง โดยมีความกว้างของแปลงประมาณ 40-50 เมตร ความยาวไม่จำกัดแต่ไม่ควรยาว เกิน 200 เมตร ระหว่างแปลงมีถนนซึ่งรถยนต์ เข้าไปได้ การวางแผนแถวปลูกให้วางขวางแปลง โดยตั้งฉากกับแนวถนนซึ่งจะสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น ใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว ผลผลิต แปลงปลูกที่มีขนาดกว้างไปจะทำให้ใช้แรงงานมาก ในการขนผลผลิตออกจากแปลง (2) การวางแผนของแปลง ในพื้นที่ราบควรวางแผนแปลงปลูกให้เข้ากันได้กับถนน แต่ในบริเวณ ลาดเอียงหรือลาดชันควรวางแผนแปลงตามยาวขนาน กับแนวลาดเอียง คือแถวปลูกจะขวางแนวลาดเอียงเพื่อลดการชะล้างและสูญเสียหน้าดินจากการไหลของน้ำฝน นอกจากนี้ ควรมีการอนุรักษ์ดิน และน้ำโดยการปลูกพืช ป้องกันการชะล้างพังทลายของดินตามแนวขวางของแปลง เช่น ปลูกหญ้าแฝก เนื่องจากหญ้าแฝก มีส่วนประกอบของรากเจริญเติบโตอย่างหนาแน่นจะช่วยยึดโครง สร้างของดินไว้ และใบหญ้าแฝก สามารถตัดนำมาใช้ประโยชน์ในการคลุมดินระหว่างแถวปลูกสับปะรดได้ (3) การกำหนดทางระบายน้ำ ทำทางระบายน้ำ เพื่อมิให้น้ำขัง (4) การปลูกพืชเพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากภายนอกพื้นที่หรือทางอากาศ โดยปลูกไม้ยืนต้น หรือไม้พุ่ม เป็นแนวกันชนป้องกันลม ป้องกันแมลงศัตรูพืช ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ควรปลูกพืชตระกูลถั่วประเภทไม้ยืนต้น โตเร็ว ได้แก่ กระถิน แคล้วรัง มะแฮะ และกระถินเทพา เป็นต้น เนื่องจากเป็นพืช บำรุงดินที่สามารถเพิ่มไนโตรเจนให้กับดิน

ได้ส่วนหนึ่ง การปรับพื้นที่ และเตรียมดิน เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชหลายฤดูกว่าจะรื้อแปลงปลูกใหม่กิน เวลานานถึง 3-4 ปี ซึ่งจะเก็บผลได้ถึง 2 ครั้ง ดังนั้นการเตรียมดินต้องเตรียมอย่างดี การปรับระดับให้เรียบเป็นสิ่ง ที่จำเป็น เพราะจะทำให้ไม่มีน้ำท่วมขัง แต่ถ้าพื้นที่ไม่สม่ำเสมอไม่จำเป็นต้องปรับหน้าดินให้เป็นแนวราบเรียบทั้งแปลง แต่เน้นการปรับหน้าดินเพื่อไม่ให้มีน้ำขังในแปลง บริเวณที่เป็นลุ่มเป็นแอ่งเล็กน้อยควรปรับ เอาดินข้างๆ มากลบ แต่ถ้าเป็นแอ่งลึกหรือกว้างมาก ให้ทำการแก้ไขโดยทำทางระบายน้ำออกจากแอ่งดังกล่าว การไถดินให้ลึกจะช่วยให้การระบายน้ำและอากาศในดิน เป็นไปอย่างสะดวก ในพื้นที่ซึ่งดินค่อนข้างอุ้มน้ำ หรือเป็นที่ราบควรยกร่องเล็กน้อยเพื่อให้ระบายน้ำได้ดีขึ้น ตากดิน 7-10 วัน ไถพรวนอีก 2-3 ครั้ง จนซาก ต้นไม้ใบหญ้ากลายเป็นชั้นเล็กชั้นน้อย ปล่อยทิ้งเอาไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้เศษซากพืชเน่าสลาย ในดิน แล้วปรับระดับให้เรียบเสมอ แล้วจึงไถดินให้ลึกถึงระดับ 40-50 เซนติเมตร เป็นการเปิดหน้าดินให้ลึกเพื่อระบายน้ำ และอากาศ หากดินเป็นแปลงสับปะรดเก่าใช้รถแทรกเตอร์ลากพรวน จานไถกลับไปมาจนดินและใบแหลกเป็นชิ้น เล็กชิ้นน้อย ไถกลบเศษต้นและใบสับปะรดนั้นลงในดินปล่อยเอาไว้สักระยะหนึ่ง เพื่อให้เน่าเปื่อยเป็นอินทรีย์วัตถุ และเป็นการปรับ โครงสร้างของดินให้ดีขึ้น แล้วจึงไถดินให้ลึก 40-50 เซนติเมตร และใช้พรวนจานไถอีกครั้งเมื่อใกล้ระยะเวลาที่จะปลูกกรณีพื้นที่ มีความลาดชันมากกว่า 3 เปอร์เซ็นต์ ต้องทำร่องระบายน้ำรอบแปลงปลูก และทำการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกัน หรือลดการชะล้างพังทลายของผิวหน้าดิน การเตรียมหน่อพันธุ์ ควรเลือกหน่อพันธุ์จากต้นแม่พันธุ์ที่ปลอดจากโรคเหี่ยว และควรสืบประวัติ จากแปลงเดิมว่าแปลงที่ขยายหน่อพันธุ์มีโรคเหี่ยวน้อยที่สุด เพราะปัจจุบันแปลงที่ปลอดจากโรคเหี่ยว 100 % อาจหาได้ยาก การคัดขนาดหน่อหรือจุกก่อนปลูก ถือว่าจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกสับปะรด ควรจะมีการคัดขนาดแบ่งเป็นกลามอย่างชัดเจน และมีขนาดเท่า ๆ กัน และปลูกเป็นแปลง ๆ หรือชุด ๆ ไป จะทำให้การเติบโตของต้นสม่ำเสมอทั้งแปลงใส่ปุ๋ยแต่ละต้น ได้พร้อมกันและใส่ปริมาณต่อต้นเท่า ๆ กัน บังคับผลได้พร้อมกันทั้งแปลงง่ายต่อการบำรุงรักษา สับปะรดแก่พร้อมกัน ง่ายต่อการประเมินผลผลิตและเก็บเกี่ยว ตารางที่ 6 การแบ่งขนาดหน่อสับปะรด ขนาด น้ำหนัก (กรัม) ความยาว-สูง (ซม.) เล็ก 300-500 30-50 กลาง 500-700 50-75 ใหญ่ 700-900 65-85 ใหญ่มาก มากกว่า 900 มากกว่า 70 ตารางที่ 7 การแบ่ง ขนาดจุกสับปะรด ขนาด น้ำหนัก(กรัม) เล็ก 100-200 กลาง 200-300 (เป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุด) ใหญ่ 300-400 ใหญ่มาก มากกว่า 400 การซุบหน่อหรือจุกด้วยสารเคมีก่อนปลูก เป็นการลดอัตราการสูญเสียของต้น อันเนื่องมาจากโรคยอดเน่า หรือต้นเน่า และป้องกันมดหรือแมลงที่เป็นพาหะของโรคเหี่ยว จะเป็นการประหยัดแรงงานและเวลาในการปลูกหน่อ ซ่อมแซมใหม่อีกด้วย การซุบหน่ออาจอาจใช้ถึง 200 ลิตร แล้วผ่าครึ่งถัง หรือสร้างบ่อซิเมนต์ขนาดย่อม ๆ ใช้เป็นที่ซุบหน่อ โดยเลือกใช้สารอย่างใดอย่างหนึ่ง มีดังนี้ 1. ซุบหน่อหรือจุก เพื่อป้องกันพาหะของโรคเหี่ยว คือเพลี้ยแป้ง ควรจุ่มหน่อพันธุ์ ด้วยสารไรอะมีโทแรม 25% ดับลิวิ อัตราร 4 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรืออิมิดาโคลพริด 70% ดับลิวิ อัตราร 4 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร 2. ซุบหน่อหรือจุกเพื่อป้องกันโรคเน่า ด้วยสาร แคปตาโฟล เช่น ไโดโฟลาแทน 80% อัตราร 60-120 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ 86 กรัมต่อน้ำ 8.6 ลิตร ซุบได้ 1,000 หน่อ หรือฟอสเอธิล อลูมิเนียม เช่น อาลีเอท อัตราร 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือเมตาแลกซิล เช่น ริโดมิล อัตราร 30-45 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร 3. แคปตาโฟล เช่น ไโดโฟลาแทน 80% อัตราร 60-120 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ 86 กรัมต่อน้ำ 8.6 ลิตร การจุ่มหน่อพันธุ์ให้ชุ่มก่อนปลูก จุ่มนานประมาณ 3 นาที และถ้าปลูกไปแล้ว หากมีฝนตกชุกควรใช้สารเคมีดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่งฉีดซ้ำอีกทั่วทั้งแปลง ในกรณีปลูกซ่อม หรือปลูกปริมาณน้อย การซุบหน่อ พันธุ์อาจจะสิ้นเปลือง ใช้วิธีหยอดยอดก็ได้ โดยใช้อาลีเอท 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ใช้หยอดยอดละ 50 ซีซี หรือ

เต็มยอด ให้ทำทันทีหลังจากปลูกสำเร็จสามารถป้องกันโรคได้นานประมาณ 4 เดือน 4. การแช่หน่อด้วยปุ๋ยอินทรีย์น้ำความเข้มข้น 1:500 ถึง 1:1,000 เป็นเวลา 24 ชั่วโมง และวางผึ่งไว้ 1 วัน จากนั้นชุบหน่อด้วยจุลินทรีย์ป้องกันโรคพืช ได้แก่ *Trichoderma* sp. และจุลินทรีย์ป้องกันแมลงศัตรูพืช ได้แก่ *Bacillus thuringiensis* การปลูกฝังหน่อให้ลึก 15-25 เซนติเมตร ถ้าเป็นการปลูกในช่วงฤดูฝนให้ฝังหน่อเอียง 45 องศา เพื่อ ป้องกันน้ำขังในยอด ถ้าปลูกในฤดูแล้งให้ฝังหน่อตั้งตรง หากมีเครื่องมือช่วยปลูกซึ่งเป็นเหล็กคล้ายมีดปลายแหลมช่วยเปิดหลุมจะทำให้สะดวกและรวดเร็วกว่าใช้จอบ เฉลี่ยแล้วผู้ปลูก 1 คน สามารถปลูกได้วันละ 5,000- 7,000 หน่อ การฝังหน่อลึกจะได้หน่อที่แตกใหม่เป็นหน่อดินมาก ซึ่งหน่อดินเป็นหน่อที่แข็งแรงใช้สำหรับเป็น ต้นแม่พันธุ์ในครั้งต่อไป

ระยะการปลูก - การปลูกแซมยางพารา ให้ปลูกห่างจากแถวยางพารา หรือพืชหลัก ประมาณ 1 เมตร - การปลูกแบบแถวเดี่ยว นิยมปลูกระยะระหว่างต้น x ระหว่างแถว 30 x 60 เซนติเมตร จำนวนต้น ประมาณ 7,600 ต้น/ไร่ ระยะ 25x75 เซนติเมตร จำนวนต้นประมาณ 6,400 ต้น/ไร่ ระยะ 30x80 เซนติเมตร จำนวนต้น ประมาณ 4,354 ต้น/ไร่ - การปลูกแบบแถวคูณ ใช้ระยะระหว่างแถวคูณ 100 ซม. ระยะระหว่างแถว 50 ซม. ระยะระหว่างต้น 25 ซม. ปลูกจำนวน 7,500 - 8,000 ต้น/ไร่ การเลือกระยะการปลูกให้ถี่หรือห่างจะมีผลกับขนาดลำต้น อายุไว้ต่อและขนาดผล ตารางที่ 8 การปลูกสับปะรดและคุณสมบัติผลผลิต รายการปลูกระยะห่างมาก ปลูกระยะปานกลาง ปลูกระยะถี่มาก - การเติบโต ดี ดี ไม่ดี - อายุไว้ต่อ นาน ปานกลาง สั้น - ขนาดผล ใหญ่ ปานกลาง เล็ก ภาพ การปลูกสับปะรดในพื้นที่จังหวัดพัทลุง การเตรียมพื้นที่ การเตรียมหน่อปลูก การปลูกแซมยางและการเจริญเติบโตช่วงหลังปลูก 1-2 เดือน

การตลาด (ช่องทางการตลาด)

1) ตลาดบริโภคผลสด มีจำนวนช่องทางการตลาดดังนี้ (1) ตลาดไทรโยค (2) ตลาดสี่มุมเมือง (3) ตลาดสุพรรณ (4) ตลาดไท (5) ตลาดเมืองทองอุดรธานี (6) ตลาดพิษณุโลก (7) ตลาดขอนแก่น (8) ตลาดร้อยเอ็ด (9) ตลาดโคราช (10) ตลาดอ่างทอง (11) ตลาดไร่ม่วง อำเภอมืองเลย

2) ตลาดโรงงานแปรรูป (1) บ.โกล ไทยแลนด์ (ประจวบคีรีขันธ์) (2) บ.อาหารสยาม (ชลบุรี) (3) บ่อทอง (ชลบุรี) (4) บ.ทิพย์ (5) โรงงานแปรรูปเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา (6) วี แอนด์ เค (ราชบุรี) (7) สามร้อยยอด (เพชรบุรี) (8) กุญบุรี (ประจวบคีรีขันธ์) (9) ส่งผ่านโคกต้าของพ่อค้า (โรงงานจังหวัดระยอง) (10) บริษัทแสงโสม จำกัด

ปัญหาด้านการผลิต/การตลาด

ปัญหาด้านการผลิตสับปะรดในจังหวัดเลย ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดเลยประสบปัญหาในการผลิตสับปะรดดังนี้

1) ปัญหาในด้านประสิทธิภาพการผลิต เช่น ต้นทุนสูงจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่เกินความจำเป็น การขาดแคลนแรงงาน 2) ภาวะแล้งทำให้ผลผลิตลดลง 3) ปัญหาโรคเหี่ยวสับปะรด ซึ่งไม่รุนแรง เกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้

9. วิเคราะห์สถานการณ์สับปะรดจังหวัดเลย

1. จุดแข็ง

- 1.1 เกษตรกรมีความพร้อมและให้ความร่วมมือในการพัฒนา
- 1.2 ลักษณะภูมิอากาศ ความชื้นสัมพัทธ์ ส่งผลดีต่อผลผลิต
- 1.3 มีตลาดรองรับในพื้นที่ คือ มีโรงรวบรวมผลผลิตพ่อค้าคนกลางในพื้นที่

2. จุดอ่อน

- 2.1 ขาดความรู้และการยอมรับเทคโนโลยีการผลิต ทำให้ต้นทุนสูงจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่เกินความจำเป็น
- 2.2 เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีการผลิต การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวและการได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัย
- 2.3 เกษตรกรยังขาดความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต

3. โอกาส

- 3.1 หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน/สถานศึกษาเข้ามาส่งเสริมและให้การสนับสนุน
- 3.2 ธนาคารและแหล่งเงินทุนของรัฐ สนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มที่เป็นวิสาหกิจชุมชน
- 3.3 ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของตลาดพ่อค้าที่มารับซื้อ มีทั้ง พ่อค้าในจังหวัดและต่างจังหวัด เข้ามารับซื้อถึงในพื้นที่ โดยรับซื้อ ทั้งหมดไม่จำกัดจำนวน ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด

4. อุปสรรค

- 4.1 พื้นที่ปลูกไม่มีเอกสารสิทธิ์ อยู่ในเขตข้อป้าไม้ จึงไม่สามารถเข้าร่วมโครงการส่งเสริมของภาครัฐได้ เช่น โครงการการส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่, การส่งเสริมสนับสนุนการสร้างโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์พาลานาล่า
- 4.2 เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มต่อราคากับพ่อค้าคนกลาง
- 4.3 ยังไม่มีการวิจัยเพื่อพัฒนาปรับปรุงพันธุ์/การคัดพันธุ์ดี/ต้านทาน ต่อโรคแมลง/การเพิ่มประสิทธิภาพการติดผลและเทคโนโลยีเกี่ยวกับการลดการสูญเสียของผลผลิต
- 4.4 สภาพแวดล้อม ทำให้ผลผลิตสับปะรดลดลง

เป้าหมายการพัฒนา
“สับปรดคุณภาพ มีอัตลักษณ์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเลย”

พันธกิจ

1. พัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ทั้งในด้านประสิทธิภาพการผลิต และการตลาด
2. พัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิตสับปรด ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน
3. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสับปรด โดยการสร้างให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ และ/หรือเป็นสินค้า GI ของจังหวัดเลย

และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปสับปรด

เป้าหมาย

- 1) ผลิตสับปรดภายใต้การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 2) เพิ่มผลผลิตต่อไร่
- 3) ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรอย่างน้อย ร้อยละ 10 / ปี
- 4) เพิ่มมูลค่าสับปรดอย่างน้อย ร้อยละ 10 / ปี
- 5) ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานการผลิต
- 6) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
- 7) แปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต

เป้าประสงค์การพัฒนา

- ลดต้นทุนการผลิต
- พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน

ตัวชี้วัด

- ร้อยละต้นทุนการผลิตที่ลดลง
- จำนวนแปลง/ร้อยละของแปลง เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน (GAP)

แนวทางการพัฒนา

- 1.1 พัฒนา/ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
- 1.2 ส่งเสริม และพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน
- 1.3 ส่งเสริมและพัฒนาสายพันธุ์ที่เหมาะสม
- 1.4 มาตรฐานการผลิต (GAP)
- 1.5 พัฒนาระบบการผลิต

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม

เป้าประสงค์

- สร้างแบรนด์หลัก มีอัตลักษณ์เฉพาะพื้นถิ่น และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัด
- สร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตสับปะรดและวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิต
- สร้างระบบตรวจสอบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ให้เกิดความน่าเชื่อถือ ให้กับผู้บริโภค

ตัวชี้วัด

- มีแบรนด์หลักของจังหวัด เป็นสินค้าอัตลักษณ์เฉพาะพื้นถิ่น
- ร้อยละของมูลค่าการผลิตเพิ่มขึ้น
- มีระบบตรวจสอบย้อนกลับ

แนวทางการพัฒนา

- 2.1 ยกระดับการผลิตด้วยเทคโนโลยีให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
- 2.2 สร้างแบรนด์จังหวัดเลยเป็นแบรนด์หลัก
- 2.3 สร้างอัตลักษณ์/GI
- 2.4 สร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปสับปะรด และวัสดุเหลือใช้จากการผลิต
- 2.5 สร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับ
- 2.6 สร้าง Story / การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาด้านการตลาด

เป้าประสงค์

- เพิ่มช่องทางและแหล่งจำหน่าย
- เกษตรกร/ผู้ประกอบการ จับคู่ค้าโดยตรง
- ประชาสัมพันธ์ผ่านวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัด
- สร้างเครือข่ายด้านการตลาด

ตัวชี้วัด

- จำนวนช่องทางและแหล่งจำหน่ายที่เพิ่มขึ้น
- จำนวนเกษตรกรและผู้ประกอบการจับคู่ค้าโดยตรง
- จำนวนครั้งการประชาสัมพันธ์ผ่านวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัด
- จำนวนเครือข่ายด้านการตลาดที่เพิ่มมากขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- 3.1 การประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด/จัดงานสัปดาห์ผลไม้
- 3.2 สร้างเครือข่ายผู้ปลูกสัปดาห์ผลไม้/แหล่งจำหน่าย
- 3.3 ส่งเสริมและพัฒนาตลาดออนไลน์
- 3.4 อนุรักษ์และส่งเสริมการใช้และบริโภคสัปดาห์ผลไม้ของจังหวัดเลย
- 3.5 MOU/ตลาดซื้อขายล่วงหน้า/จับคู่ค้าโดยตรง
- 3.6 พัฒนาและส่งเสริมการจำหน่ายไปยังตลาดต่างประเทศ

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ

เป้าประสงค์

- ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ถูกต้องและทันสมัย
- แสวงหาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน เกษตรกร ทั้งภายในจังหวัดและนอกจังหวัด
- นำงานวิจัย นวัตกรรม มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนา

ตัวชี้วัด

- มีข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ถูกต้องและทันสมัย
- จำนวนเครือข่ายความร่วมมือ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร ทั้งภายในจังหวัดและนอกจังหวัด
- จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรม ที่นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนา / จำนวน

ผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- 4.1 จัดทำเขตการผลิตสัปดาห์ผลไม้ที่เหมาะสม มีศักยภาพการผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพใหม่ โดยคำนึงถึงสภาพดิน ภูมิอากาศ แหล่งน้ำ (Zoning)
- 4.2 จัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรกร ปริมาณพื้นที่การปลูกและปริมาณผลผลิตของจังหวัด ให้ทันสมัยเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการพื้นที่ปลูกทดแทนพืชไร่ (สร้างป่าสร้างรายได้) เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และบริหารจัดการ Demand & Supply เป็นต้น
- 4.3 สร้างความร่วมมือเชื่อมโยงกับ Central Lap (ขอนแก่น) ในการเข้าสู่มาตรฐานการผลิตอีกช่องทาง
- 4.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยวิจัย/นำผลงานวิจัยมาปรับใช้
- 4.5 สร้างความเข้มแข็ง และการบริหารจัดการกลุ่ม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 2) ผลผลิตเพียงพอกับความต้องการของจังหวัดและสามารถส่งเข้าอุตสาหกรรมแปรรูปได้
- 3) เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตคุณภาพมาตรฐาน ลดต้นทุนการผลิต โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- 4) สามารถพัฒนาสับปะรดของจังหวัดเลยให้มีคุณภาพมาตรฐานในประเทศและต่างประเทศ
- 5) สับปะรดและผลิตภัณฑ์สับปะรดจังหวัดเลย เป็นที่รู้จักและยอมรับในตลาดในประเทศและต่างประเทศ

ภาคผนวก

- สรุปตารางแผนงาน/โครงการ และงบประมาณ ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ตามแผนพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญและโดดเด่นของจังหวัดเลย “สินค้าลับประด” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2570

แบบสรุปแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ
ตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง สินค้าเกษตรที่สำคัญและโดดเด่นของจังหวัดเลย

สินค้า : สับปะรด

ประเด็นการพัฒนาที่/ แนวทางการพัฒนา	แผนงาน/โครงการ	สรุปรายละเอียด/เป้าหมาย/กิจกรรมที่ สำคัญของโครงการ	งบประมาณ (บาท)			ตัวชี้วัด	หน่วยงาน ดำเนินการ
			2568	2569	2570		
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต							
แนวทางการพัฒนา :							
1. พัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่ง อำนวยความสะดวก - พัฒนาแหล่งน้ำ/ระบบกระจายน้ำ	1.ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน	- ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต ชลประทาน	1,200,000	1,200,000	1,200,000	จำนวนแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทานที่ ได้รับการก่อสร้าง	สถานีพัฒนา ที่ดินเลย
2. ส่งเสริมและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน - วิเคราะห์ค่าดินและคำแนะนำการบริหาร จัดการ	1.สนับสนุนปัจจัยการผลิต	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดจาก	393,000	393,000	393,000	จำนวนพื้นที่เกษตรกรที่ ได้รับการส่งเสริมอินทรีย์ ชีวภาพในการผลิตพืช	สถานีพัฒนา ที่ดินเลย
	อินทรีย์ชีวภาพลดการใช้สารเคมี ทางการเกษตร	เกษตรกร (ปอเทือง)					
	2.ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดิน ปัญหา	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน					
	3.ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	10,500	10,500	10,500		
		- ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	34,000	34,000	34,000		
3. พัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวก - พัฒนาแหล่งน้ำ/ระบบกระจายน้ำ	1. โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล พร้อมติดตั้งระบบสูบน้ำด้วย	1. ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ขนาด 6 นิ้ว 2. ติดตั้งระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์		500,000	500,000	ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนโครงการเพื่อเป็น การเพิ่มน้ำต้นทุนเพื่อ รองรับสถานการณ์ภัยแล้ง	ทสจ.เลย

ประเด็นการพัฒนาที่/ แนวทางการพัฒนา	แผนงาน/โครงการ	สรุปรายละเอียด/เป้าหมาย/กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	งบประมาณ (บาท)			ตัวชี้วัด	หน่วยงาน ดำเนินการ
			2568	2569	2570		
	พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อสนับสนุนการเกษตร	3. ก่อสร้างห้องกระจายน้ำขนาด 20 ลูกบาศก์เมตร				จำนวน 2 แห่งตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : พื้นที่รับประโยชน์ 100 ไร่	
3. ส่งเสริมและพัฒนาสายพันธุ์ - ส่งเสริมและพัฒนาสายพันธุ์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่จังหวัดเลย							สนง.เกษตร จังหวัดเลย
4. มาตรฐานการผลิตสู่ (GAP) - การเข้าสู่มาตรฐาน /การรับรองมาตรฐาน	1.ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)	- ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม - การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การสื่อสารประชาสัมพันธ์และสนับสนุนด้านการตลาด		56,000	56,000	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	สถานีพัฒนาที่ดินเลย
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : พัฒนาการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม							
แนวทางการพัฒนา :							
1. สร้างแบรนด์สินค้าของจังหวัดเลย							สนง.เกษตร จังหวัด/ม.ราช ภัฏเลย
2. สร้างอัตลักษณ์ GI /รับรองตรวจสอบย้อนกลับ	ส่งเสริมสินค้าสับปะรด GI						สนง.พาณิชย์ จังหวัดเลย

ประเด็นการพัฒนาที่/ แนวทางการพัฒนา	แผนงาน/โครงการ	สรุปรายละเอียด/เป้าหมาย/กิจกรรมที่ สำคัญของโครงการ	งบประมาณ (บาท)			ตัวชี้วัด	หน่วยงาน ดำเนินการ
			2568	2569	2570		
3. สร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูป และวัสดุ เหลือใช้จากผลผลิต							ม.ราชภัฏเลย
4. สร้าง Story /การท่องเที่ยวเชิงเกษตร - จัดทำ/สร้าง/สื่อสารเรื่องราว							สนง.เกษตร จังหวัด
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : พัฒนาด้านการตลาด							
1. การประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด - จัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้า	1.1 โครงการตลาดนัด คนไทย ยิ้มได้	เป้าหมาย 14 อำเภอ เพื่อส่งเสริมช่องทาง การตลาด		200,000	200,000	- การเพิ่มขึ้นของรายได้ จำหน่าย OTOP	สนง.พัฒนา ชุมชนจังหวัด เลย
	1.2 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มด้าน การผลิต การค้า และการบริการ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	กิจกรรม : พัฒนากลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจ ชุมชน โดยตราสัญลักษณ์มาตรฐานสินค้า จังหวัดเลย (Loei the Best) - การประชุมสัมมนา (Work Shop) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการขอ อนุญาตใช้ ตราสัญลักษณ์มาตรฐานสินค้า จังหวัดเลย (Loei the Best) จำนวน 1 ครั้ง 40 ราย - การสร้างพันธมิตรทางการค้า เชื่อมโยง การค้าและส่งเสริมการตลาดในประเทศ ให้แก่ผู้ประกอบการสินค้าที่ได้รับมาตรฐาน		1,000,000	1,000,000	- จำนวนผู้ประกอบการที่ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ด้านความรู้ในการผลิต ระบบตลาดและการ บริหารจัดการ ไม่น้อยกว่า 40 ราย - จำนวนตลาดหรือช่อง ทางการจำหน่ายสินค้า เพิ่มมากขึ้นอย่างน้อย 1 ช่องทางหรือ 1 ตลาด	สนง.พาณิชย์ จังหวัดเลย

ประเด็นการพัฒนาที่/ แนวทางการพัฒนา	แผนงาน/โครงการ	สรุปรายละเอียด/เป้าหมาย/กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	งบประมาณ (บาท)			ตัวชี้วัด	หน่วยงาน ดำเนินการ
			2568	2569	2570		
3. สร้างความร่วมมือเชื่อมโยงกับ Central Lap (ขอนแก่น) การเข้าสู่มาตรฐานการผลิต - ร่วมมือเชื่อมโยงการเข้าสู่มาตรฐานการผลิตกับเครือข่าย และ Central Lap (ขอนแก่น)							สนง. เกษตร จังหวัดเลย / มหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ศึกษา วิจัย นำผลงานวิจัยมาปรับใช้ - ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่งานวิจัย ให้เกษตรกรทราบ /จัดทำแปลงต้นแบบ							มหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย
5. จัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ /กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และการบริหารจัดการกลุ่ม							สนง.สหกรณ์ จังหวัดเลย